Камуністычная партыя (бальшавікоў) Беларусі

Пролетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

ЗВЯЗДА

№ 37 (5163)
ЛЮТЫ
14
ЧАЦВЕР
1935 г.
ГОД ВЫДАННЯ XVIII

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

Сення у нумары

АБ ПРЫКЛАДНЫМ СТАТУЦЕ СЕЛЬСКА-ГАСПАДАРЧАЙ АРЦЕЛІ. — ДАКЛАД ЗАГАДЧЫКА СЕЛЬСКА-ГАСПАДАРЧЫМ АДДЗЕЛАМ ЦК ВКП(б) ТАВ. **Я. А. ЯКАЎЛЕВА** НА ДРУГІМ УСЕСАЮЗНЫМ З'ЕЗДЗЕ КАЛГАСНІКАЎ-УДАРНІКАЎ 11 ЛЮТАГА 1935 Г.

II УСЕСАЮЗНЫ З'ЕЗД КАЛГАСНІКАЎ-УДАРНІКАЎ — ДЗЕННІК ВЯЧЭРНЯГА ПАСЯДЖЭННЯ 12 ЛЮТАГА І РАНІШНЯГА ПАСЯДЖЭННЯ 13 ЛЮТАГА.

К ВЕРШЫНАМ СОВЕЦКАЙ ДЭМАКРАТЫІ — РАБОЧЫЯ І ПРАЦОЎНЫЯ СОВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ АБ ЗМЕНАХ У КАНСТЫТУЦЫІ.

УРОКІ ЛЮТАЎСКІХ БАЁЎ У АЎСТРЫІ — АРТЫКУЛ **Ф. ШПІГЕЛЯ.**

ВЕРШ Я. КОЛАСА — НА ШЛЮБ ПАНА СТУДНІЦКАГА.

РЭЦЭНЗІЯ — «ЮНАСЦЬ МАКСІМА».

ДРУГІ УСЕСАЮЗНЫ З'ЕЗД КАЛГАСНІКАЎ-УДАРНІКАЎ

ПАРТЫЯ, ТАВАРЫШ СТАЛІН ПРЫВЯЛІ НАС ДА ПЕРАМОГІ

Спрэчкі па дакладу т. ЯКАЎЛЕВА

Вячэрняе пасяджэнне 12 лютага

На вячэрнім пасяджэнні 12 лютага адкрываюцца спрэчкі па дакладу тав. **ЯКАЎЛЕВА.**

Першым на трыбуне — тав. **Шабунін** (старшыня калгаса «Красный Октябрь», Паўночна-Данской акругі). Ён прывёз у падарунак з'езду дзве выдатныя кнігі, якія расказваюць аб лепшых майстрах і тварцах калгаснага земляробства.

— Партыя ўсю нашу справу накіравала на тое, каб мы маглі працаваць і выходзіць у людзі.

— Што для гэтага патрэбна? Агульнымі сіламі, дружна рабіць усякую работу.

— Весела жыць, калі спорна ідзе праца ў калгасах. У нас — у «Красным Октябре» — ужо весела жыць. Па закліку правадыра мы выгналі кулакоў, сталі працаваць чэсна, берагчы калгаснае дабро, і пашлі ўгару. На працадзень прыйшлося ў гэтым годзе 7 кілю хлеба. Гэтага яшчэ мала — мы маглі-б даць больш. І дамо.

З'езд апладзіраваў калгасніку **Шабуніну,** які адлюстраваў агульную думку дэлегатаў, што гіганцкія поспехі, атрыманыя калгасамі за апошнія 2 гады — рэзультат выканання задач, пастаўленых таварышам Сталіным на першым калгасным з'ездзе.

І калі перад дэлегатамі ў словах ударніка данскіх калгасаў стаў увесь пройдзены шлях, калі кожны ўдзельнік з'езда пасвойму падвёў выдатныя вынікі апошніх гадоў калгаснай будоўлі, у зал увайшоў таварыш **СТАЛІН.**

...няў унутры брыгад. У звяне можна патрэбаваць добрай работы з кожнага калгасніка. Можна лягчэй работу праверыць. Звяно канчаткова дабʼе ўраўнілаўку і абязлічку ў нашай справе.

Гэту прапанову дэлегаты адабраюць апладысментамі.

Выступаючы затым дэлегат Вінніцкай вобласці — калгаснік арцелі імя Дзімітрава тав. **САЛОШЭНКА** выказвае свае адмоўныя адносіны да другой прапановы т. Лагачова—павысіць норму адміністрацыйна-гаспадарчых расходаў у калгасах.

— Восем процантаў з лішнім хопіць. Можна яшчэ падкараціць, — заяўляе тав. Салошэнка.

— Небывала расце наша культура, — гаворыць тав. **Салошэнка.** У нашым сяле новы клуб, лазня, лабараторыя, на лёгкавой аўтамашыне дзімітраўцы едуць вечарамі ў кіно.

— У калгасе імя Дзімітрава кожны закончыўшы курс агратэхнікі ў гуртку можа пайсці ў агратэхнічную школу.

Тав. Салошэнка зачытвае прывітальную тэлеграму, прысланую з'езду калгаснікамі яго арцелі, у якой дзімітраўцы паведамляюць аб сваёй поўнай гатоўнасці да сяўбы.

Росквіту калгаснай культуры прысвячае сваё выступленне тав. **Караткоў** — калгаснік арцелі імя Сталіна ў Чувашыі.

— Непазнавальны сталі нашы калгасныя сёлы. Вось, прыехаўшы з Масквы, мы ...

— Мы запэўніваем цябе, таварыш **Сталін,** што будзем працаваць далей яшчэ лепш. А нашы калгасы ўжо моцныя, як ніколі.

Выступае т. **Леўчанкова,** старшыня калгаса «Орден трудового знамени» (Міхайлаўскі раён, Варонежскай вобласці). У мінулым — яна патомственная батрачка, але ад гэтага цёмнага мінулага не асталося і сляда. З вялікім пачуццём гордасці гаворыць тав. Леўчанкова аб сваім цяперашнім жыцці і рабоце:

— Не магу выразіць радасць. Мяне выхавала партыя, паставіла на адказную работу. Гэта давер'е я стараюся апраўдаць.

— На другі з'езд калгаснікаў-ударнікаў мы з'ехаліся для таго, каб падвесці вынікі нашай работы. Гэтыя вынікі вялікія. У нас у калгасе ўжо ўсе калгаснікі маюць сваіх кароў. У мінулым годзе мы правялі веснавую сяўбу за 8 дзён, зараз — у апошніх чыслах студзеня — мы закончылі рамонт машын. Вылучаны звеннявыя. Замацавана цяглавая сіла. Зараз самі калгаснікі наглядаюць за тым, як на канюшні ўтрымоўваюцца коні, правяраюць, наколькі добра адрамантаван інвентар.

—Абязлічка—злейшы вораг калгаса, — заяўляе тав. Леўчанкова.

— У нашым калгасе 75 проц. жанчын. Яны працуюць не горш за мужчын. Жанчыны па-гаспадарску адносяцца да свайго калгаса. Мы з усімі работамі спраўляемся, і наш калгас стаў перадавым.

Увесь зал адклікаецца на гэтыя словы гарачымі апладысментамі.

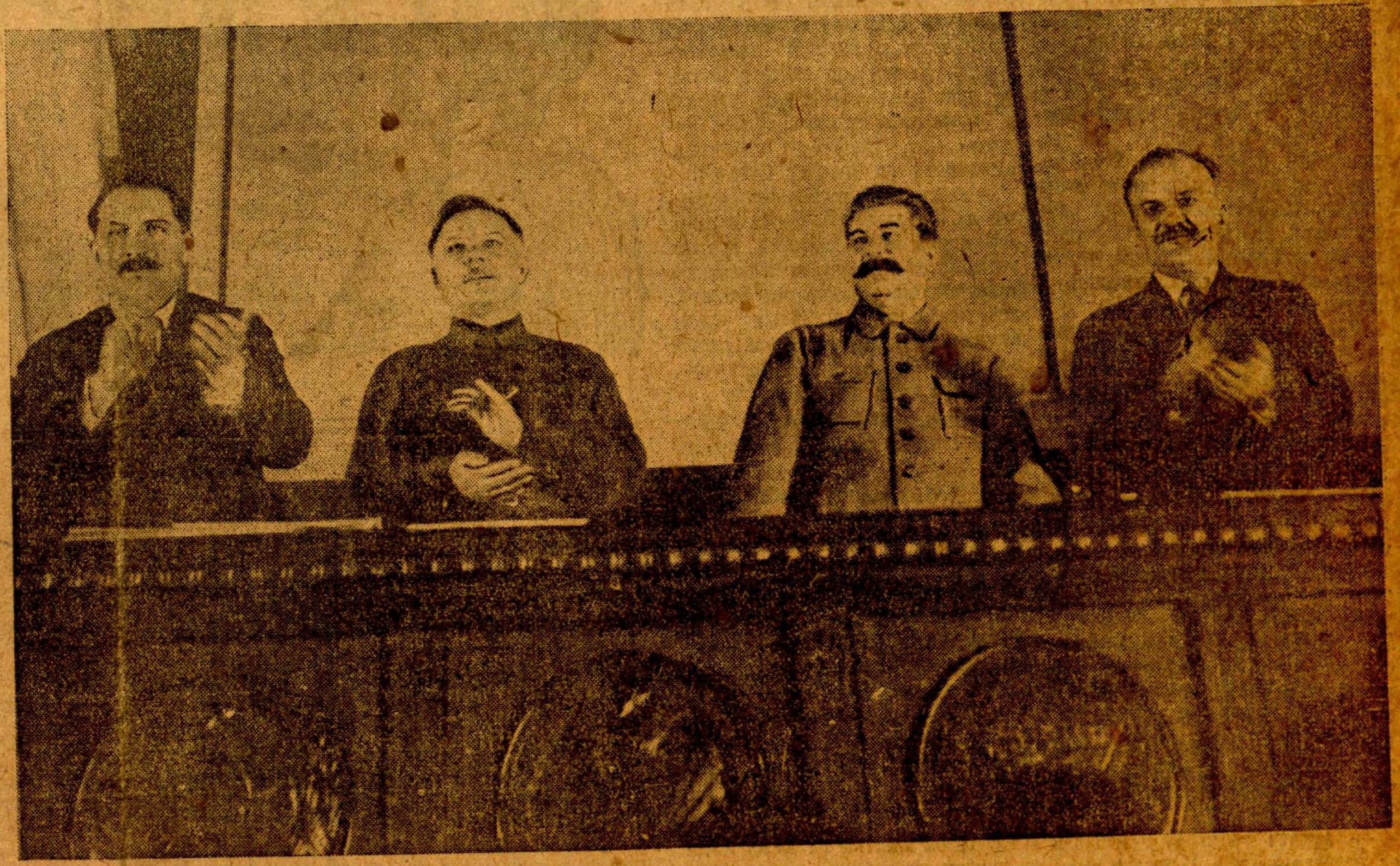

Таварышы **СТАЛІН, МОЛАТАЎ, ВАРАШЫЛАЎ і КАГАНОВІЧ** на адкрыцці другога з'езда калгаснікаў-ударнікаў.

Ахіяраў. Наша пажаданне — каб больш выпускалі дынама-машын. Гэта дасць магчымасць кожнаму калгасу пабудаваць сваю маленькую электрастанцыю. Трэба больш паслаць у вёску тэлефонных апаратаў.

У заключэнне пад апладысменты з'езда тав. Ахіяраў агалашае:

раз стала другое. Вёска змянілася да непазнавальнасці. Адзін з калгаснікаў Чувашскай аўтаномнай рэспублікі, выступаючы тут, расказаў, што нехта з аднасельчан не быў на радзіме 5 гадоў і, прыехаўшы туды, зараз не пазнаў сваю вёску і пайшоў шукаць другую.

— Да непазнавальнасці змяні...

...мабой — наша родная непераможная Чырвоная армія.

— Рэвалюцыйная мужнасць, — гаворыць прамоўца, — аснова нашых перамог. Рабочы клас у нас мужны, партыя ў нас мужная, і любімы правадыр партыі з'яўляецца ўвасабленнем мужнасці.

Бурныя апладысменты ...

Нагорнага раёна, сабрана з гектара пшаніцы 160 пудоў, кукурузы 450 пудоў, бульбы 950 пудоў і сланечніка 350 пудоў. Высокага ўраджаю мы дабіліся таму, штоаралі на глыбіні 20 сантыметраў, рана сеялі, па 3-4 разы выбіралі пустазелля. У гэтым годзе ўсе яравыя мы будзем сеяць па ...

...прывітаннем «ура» сустрэлі дэлегаты лепшага друга калгаснікаў, любімага правадыра і настаўніка, указаўшага ім дарогу да новага, радаснага жыцця.

— Нашы лепшыя дзве брыгады, — заканчвае тав. Шабунін, — носяць імя тав. **Сталіна.** Я — дэлегат дзвюх раёнаў — запэўніваю Ленінскі Цэнтральны Камітэт партыі і нашага роднага **Сталіна,** што калгасы краю зоймуць першыя мес цы ў шэрагах перадавых калгасаў Саюза.

Дэлегаты ўстаюць. У авацыях у гонар тав. **Сталіна** яны выказваюць сваю любоў і адданасць арганізатору перамог сацыялізма, правадыру той партыі, якая прывяла калгасны лад да канчатковай і поўнай перамогі.

Слова атрымлівае калгаснік арцелі «Шлях да камунізма» Безенчукскай МТС тав. **ЛАГАЧОЎ.**

— Праект статута найлепшы. Ён адлюстроўвае росту нашых калгасаў. У ім відаць нашы поспехі, указаны нашы задачы. Статут падымае ролю ўсёй масы калгаснікаў, прымусіць усіх нас працаваць у дзесяць раз лепш.

— Вось калі я буду працаваць дрэнна, калгаснікі змогуць мяне здорава палупцаваць.

Тав. **Лагачоў** уносіць рад дадаткаў да статута.

— Трэба ў статут унесці пункт аб абавязковай арганізацыі звен-дынкам. Людзі гавораць, што Маскlargeвы не пазнаць. А ў нас землякі, ушоўшыя ў горад, варочаюцца дамоў, не пазнаюць сваіх сёл. Адзін наш калгаснік — зараз лётчык — не быў у вёсцы 5 гадоў; сышоў ён з поезда ноччу на станцыі, убачыў вёску і думаў, што памыліўся, што сышоў не там, дзе трэба.

У нас дзве новыя школы, 7-гадовае навучанне, няграматных няма. А зусім нядаўна былі толькі два граматныя чувашы. Адкрыт вельмі добры клуб на 500 гледачоў, які не ўступае многім маскоўскім. Перад клубам разбіт сад і клумбы. Працуе электрастанцыя: асвятляюцца вуліцы, святло ў калгасных дамах. Ёсць у нас і радыё.

Зварачваючыся да таварыша **Молатава,** які сядзіць у прэзідыуме, тав. Караткоў гаворыць:

— Мы па радыё слухалі, таварыш Молатаў, твае выдатныя словы на VII усесаюзным з'ездзе саветаў.

— У чувашскім сяле ёсць друкарня. Мы выпускаем сваю друкаваную газету. Вось што мы накапілі за апошнія гады.

— Паспрабуй які-небудзь капіталістычны пацук крануць наша сацыялістычнае дабро, нашы калгаснікі дадуць яму такі адпор, што ён дарогі назад не знойдзе.

Пад бурныя апладысменты ўсяго зала таварыш Караткоў заяўляе:

— Мы з вамі павінны працаваць яшчэ лепш пад кіраўніцтвам Цэнтральнага Камітэта партыі і тав. **Сталіна,** — заканчвае прамову тав. Леўчанкова, — каб усе калгасы ператварыць у бальшавіцкія і калгаснікаў у заможных.

Ад калгаснікаў-ударнікаў Башкірскай аўтаномнай рэспублікі перадае з'езду палкае прывітанне т. **АХІЯРАЎ,**—старшыня калгаса імя Калініна (Дзерцюлінскі раён). Ён гаворыць прамову на башкірскай мове. З вялікім уздымам таварыш Ахіяраў паведамляе аб тым, як ажыццяўляюцца ўказанні тав. Сталіна аб будаўніцтве калгаснай гаспадаркі.

— Наш калгас імя Калініна арганізаваўся ў 1930 годзе. У яго ўступіла 337 гаспадарак. Раней усе гэтыя сяляне працавалі ў баяў і мул. Цяпер мы расцем. Павышаецца ўраджайнасць. Напрыклад, жыта знята з гектара 14 цэнтнераў. На працадзень прыйшлося адных толькі зерневых культур па 7,5 кгр. Калгас купіў новыя малатарні і сеялкі.

У нашай вёсцы да рэволюцыі было граматных тры чалавекі: мула, яго сын і старшына. Зараз граматная большасць насельніцтва. Створаны дзіцячая пляцоўка, хата-чытальня, культурны стан у полі. Вось чаго мы дабіліся!

— Мы маем многа наказаў ад калгаснікаў, — прадаўжае тав. калгасы!

— Няхай жыве правадыр народу таварыш **Сталін.**

Бурнымі, доўгімі апладысментамі сустракае з'езд з'яўленне на трыбуне пролетарскага паэта **Дзем'яна БЕДНАГА.** Калгаснікі, стоячы, вітаюць таго, чые вострыя сатырычныя стрэлы заўсёды бязлітасна і трапна паражалі ворагаў рэволюцыі.

— Таварышы! Я — пісьменнік, а не прамоўца, — пачынае сваю прамову Дзем'ян Бедны. — Я выступаю рэдка, але было-б у вышэйшай ступені грэшна і сорамна не выступіць перад такім з'ездам, як ваш. Я падзялюся з вамі ў мастацкай, вобразнай, прывычнай мне форме тымі ўражаннямі, якія ўзнікаюць у маёй памяці, калі я азіраюся назад.

— Першае з іх было, прыкладна, 51 год таму назад, калі я з'явіўся на свет і прагледзеў вочы. Першым маім уражаннем двухгадовага сялянскага дзіцяці быў сялянскі раздзел. Я ярка помню, як дзед Сафрон у крыві ляжыць на лаўцы, а хтосьці з яго сыноў, не то мой бацька, не то дзядзька, стаіць з тапаром каля дзвярэй, а нехта ломіцца ў дзверы. Вось якое было тады сялянскае жыццё. Помню я і выдатную мяжу. Заўсёды каля рова стаяў з тапаром хто-небудзь з дамашніх і ахоўваў кожны кавалачак зямлі ад свайго суседа, бо тады сусед лічыўся самым страшным ворагам.

— Вы ўсе ведаеце, як некалькі гадоў назад старычкі-шаптуны хадзілі і нахвальвалі вам старое жыццё, старыя парадкі, калі ўсім, згодна іх слоў, жылося добра. Тым часам вы ведаеце, у якой «пашане» былі раней у сялянскай сям'і старыя. Аб іх гаварылі: «Калі-ж ён, стары чорт, памрэ? Калі ўжо яго гасподзь-бог прыбярэ?». Аб адносінах да малых дзяцей вы таксама добра ведаеце.

— А зараз на гэтым з'ездзе нехта з выступаўшых сказаў выдатныя словы: «Мы сталі сапраўднымі людзьмі». Гэта выключна верна. Зараз шчасліва жывуць і старыя і малышы.

— Аб чым марыў я, будучы малышом? Я бачыў, што адны ўходзілі на промысел у горад, другія — на разбой. І канакрад Улас быў для мяне самым выдатным чалавекам. Аднаго разу ён пахлопаў мяне па плячу і сказаў: «Ты шустры малы. З цябе выйдзе сапраўдны чалавек. Абавязкова будзеш злодзеем». Я помню, як тады ў мяне забілася ад радасці сэрца. Вось аб чым толькі і маглі марыць раней сялянскія дзеці. За...

«большой деревней», а зараз стала ўзорнай пролетарскай сталіцай. Спусціўся я гэтымі днямі ў метро і быў узрушан гэтай бліскучай пабудовай, якая з'яўляецца рэзультатам выдатнай чалавечай работы. І падумаў я, як-бы сюды не занеслі бруду. Як-бы нам не адстаць у сваім культурным росце ад нашай высокай перадавой тэхнікі?

— Зараз у нашай гісторыі наступіў гераічны перыяд. Я ў апошні час працаваў над п'есай «Багатыры». Вывучаючы народную творчасць, я ў адной з былін знайшоў фразу аб тым, як князь Уладзімір пашоў са сваёй раццю балгарам морды кляпаць, а на справе яны яму накляпалі. Тады ваявода Дабрыня гаворыць князю Уладзіміру: «Паглядзі, тут усе ходзяць у ботах, тут нам даніны не атрымаць, пойдзем да лапатнікаў».

Усе мы ў нашай краіне абуліся ў боты, мы будзем насіць іх тысячамі, і ніхто нас не пераможа.

—Калі я бачыў нашы перамогі, я заўсёды шукаў разгадку: у чым іх сакрэт? Чаму, не гледзячы на прошукі ворагаў знешніх і ўнутраных, мы ідзем няўхільна наперад? Адказ я знайшоў у народнай творчасці. Наш народ усе свае лепшыя чаканні і надзеі выказаў у бліскучай форме ў выглядзе песень і казак. У краіне, дзе не было праходу, ні праезду, народ марыў аб дзіване-самалёце. У краіне, дзе не было свету, ён марыў аб жар-птушцы, якая асвятліць усе самыя цёмныя куткі. Недаядаючы, ён марыў аб скацерцы-самабранцы, якая падасць усё, чаго хочаш. Задыхаючыся ад эксплаатацыі і свавольства чыноўнікаў, народ марыў аб дубінцы-самабоі, якая адпомсціць за яго прыгнечанне.

— І зараз, пасля Октябрскай рэволюцыі, — прадаўжае пад апладысменты Дзем'ян Бедны, — мы атрымалі і заветныя дзіваны-самалёты, якія горда рэюць у паветры, і жар-птушку — электрычнасць, якая асвятляе краіну, і скацерку-самабранку — сытае, заможнае калгаснае жыццё.

—Але старыя казачнікі, заканчваючы сваю казку, звычайна гаварылі: «Па вуснах цякло, а ў рот не папала». Чаго-б бедны чалавек не дабіўся, заўсёды на сцэну з'яўляўся барын, ці якая-небудзь іншая сіла, якая ўсё ад яго адбірала. І тады ён пачынаў марыць аб абароне, аб дубінцы-самабоі.

— У нас для абароны нашых заваяванняў, — усклікае пад гарачыя апладысменты Дзем'ян Бедны, — ёсць сталёвая дубінка-самабога.

— Мы ідзем ад перамогі да перамогі, ідзем да раскошнага культурнага жыцця. Часам у такіх выпадках людзі абмякаюць і ворагі вырываюць у іх з рук усё заваяванае. Вось тут-та зноў прыходзіць на дапамогу народная мудрасць. Адзін батрак, які хацеў вызваліць ад кабалы ўсю беднату, пашоў у лес за «разрыў-травой», за «златацветам». Ён дастаў і нёс у руках гэты «златацвет», а яго палохала з усіх бакоў «нячыстая сіла». Але ён моцна трымаў і не выпускаў з рук «златацвет». Нарэшце, бачыць ён — праяснела, настала раніца, вось ужо родныя палі і відаць вёска... Тады ён абмяк, развёў рукі і... раптам нешта наляцела, вырвала «златацвет», і зноў кругом аказаліся лес і цёмная ноч...

— «Разрыў-трава» — гэта Октябрская рэволюцыя, якая вызваліла працоўных. «Златацвет» — гэта савецкая ўлада. І наш вялікі правадыр тав. **Сталін** вучыць нас не абмякаць і моцна трымаць гэты «златацвет» у сваіх руках. А калі нашы ворагі ўздумаюць у нас яго адабраць, — заканчвае пад бурныя апладысменты Дзем'ян Бедны, то мы так ударым, што ад іх нічагута не застанецца!

Слова атрымлівае калгаснік **МАРЭЖКА** з калгаса імя Сталіна (Кабардзіна-Балкарская вобласць).

— Таварышы, — пачынае сваю прамову тав. Марэжка, — дазвольце мне ад імя 200 тыс. калгаснікаў ордэнаноснай Кабардзіна-Балкарскай вобласці перадаць з'езду, партыі, ураду і нашаму любімаму тав. **Сталіну** — палкае калгаснае прывітанне.

— Узнагароджанне нашай вобласці ў 1933 годзе ордэнам Леніна выклікала новы ўздым энтузіязму мас, рух за бальшавіцкія калгасы. Абком партыі і сакратар абкома тав. **Калмыкоў** узначалілі «сталінскі паход за ўраджай». Мы далі тады тав. **Сталіну** ўрачыстае абяцанне дабіцца самага высокага ўраджаю ў краіне, выдаць на працадзень кожнаму калгасніку паўтара пуда хлеба, моцна падняць жывёлагадоўлю.

Гэта слова мы стрымалі. Не гледзячы на сухавей і засуху, мы сабралі ўраджай большы, чым у 1933 годзе: у сярэднім з гектара 40 цэнтнераў кукурузы і 15 цэнтнераў зерневых культур. Мы выдалі ў сярэднім кожнаму калгасніку на працадзень паўтара пуда хлеба, значную колькасць гародніны, фруктаў, мёду, фуражу і грошай. Паднялася і жывёлагадоўля.

У нашым калгасе імя Сталіна,

—Мне хочацца ўнесці некалькі дадаткаў да арцельнага статута, — прадаўжае тав. **Марэжка.** — У яго трэба запісаць, што ні адзін калгас не мае права зніжаць з палёў нізкі ўраджай, што кожны калгаснік абавязваецца любоўна даглядаць зямлю і авалодваць агратэхнікай.

— У нас на практыцы ажыццяўляецца ідэя перабудовы сёл у агра-гарады. У сваім калгасе мы маем электрычнасць, тратуары абсаджаныя дрэвамі. Усе калгасы абсталёўваюць радыёўстаноўкі, будуюць клубы, пракладваюць добрыя дарогі. Разгорнута спаборніцтва на стварэнне лепшых умоў жыцця для матак і дзяцей. У калгасах будуюцца сталовыя, пральні, дзіцячыя яслі і пляцоўкі. Той калгас не лічыцца ў нас перадавым, дзе не ўсе дзеці ахоплены яслямі і пляцоўкамі, а калгаснікі — грамадскім харчаваннем. Будуюцца дамы для прастарэлых калгаснікаў і дзіцячыя дамы для сірот. Вось чаму ў прыкладным статуце сельскагаспадарчай арцелі пункт аб культурным будаўніцтве трэба расшырыць у бок больш клапатлівых адносін да культурна-бытавых устаноў.

У праекце прыкладнага статута сказана, што арцель павінна ўсямерна развіваць жывёлагадоўчыя фермы. Туды трэба дадаць, што арцель павінна беражліва вырошчваць і захоўваць увесь прыплод маладняка. Усю лішнюю жывёлу супроць дазволенай нормы, калгаснікі павінны ў парадку кантрактацыі прадаваць на жывёлагадоўчыя фермы.

— VII усесаюзны з'езд саветаў, — заканчвае сваю прамову тав. **Марэжка,** — правільна зрабіў, што ўраўняў калгаснікаў у выбарчых правах з рабочымі. Гэта верна таму, што мы цвёрда сталі на шлях будаўніцтва сацыялізма. Няхай жыве наш ленінскі Цэнтральны Камітэт і любімы правадыр тав. Сталін!

— Даклад тав. **Якаўлева,** — гаворыць калгаснік **СІДАРАЎ** з калгаса імя Сталіна (Ефрэмаўскі раён, Маскоўскай вобласці), — яшчэ раз даказвае, што калгасны лад перамог у нашай краіне канчаткова. Гэта адбылося таму, што краіну, кіруемую комуністычнай партыяй, ад адной перамогі да другой вядзе наш родны і мудры **СТАЛІН.**

Я раскажу аб сваім раёне і нашым калгасе, занесеным на абласную дошку гонару. Раён быў у прарыве, але дзякуючы дапамозе Маскоўскага камітэта партыі і

(Працяг на 2 стар)

ДЭЛЕГАЦЫЯ ЗАХОДНЯЙ ВОБЛАСЦІ Ў ЗАЛЕ ПАСЕДЖАННЯЎ З'ЕЗДА

Спрэчкі па дакладу тав. ЯКАУЛЕВА

шага выпрабаванага кіраўніка Лазара Майсеевіча **Кагановіча**, наш раён зараз выроўніваецца з другімі. Калгасы раёна ў гэтым годзе купілі на сродкі, выручаныя ад продажу збожжа дзяржаве, 12 аўтамашын.

Укараняючы пшаніцу, мы сабралі па 20-25 цэнтнераў зярна з гектара, і я запэўніваю з'езд, што калгасы Маскоўскай вобласці ў бліжэйшыя гады забяспечаць сваю вобласць сваёй пшаніцай.

— Мы ўпэўнена ідзем да культурнага жыцця. Калі раней у вёсцы была адна школа, то зараз іх 2. Ёсць свой самадзейны тэатр, і нашы калгасныя артысты іграюць такія п'есы, як «Свои люди — сочтёмся», «Девушки нашей страны», «Чудесный сплав». Пабудаван новы народны дом, ёсць медыцынскі пункт, дзіцячая кансультацыя, бібліятэка з 6 тыс. кніг, цырульня. Мы праводзім электрычнасць, пабудавалі скотныя двары, зернахавальнікі, сенахавальнікі і гараж.

Растуць і людзі. Гэтымі днямі мы падлічылі, што 183 калгаснікі атрымалі за гэтыя гады розную кваліфікацыю: трактарыстаў, шофераў, камбайнераў, жывёлаводаў, даярак і т. д. Мы не толькі абслугоўваем свой калгас, але і даем кадры другім. 6 нашых калгаснікаў пасланы старшынямі ў адстаючыя калгасы.

— Да праекту прыкладнага статута, — прадаўжае тав **Сідараў**, трэба зрабіць некалькі дапаткаў. Там, дзе гаворыцца аб прыёме аднаасобнікаў у калгасы і аб вакрыцці кошту каня на працягу 6 гадоў, трэба гэты тэрмін у розных выпадках відазмяняць ад двух да шасці гадоў і прадугледзець уплату грошай за разбазараны інвентар.

— Апрача зніжэння распляпак за дрэннае ворыва і іншыя работы, трэба запісаць, што кожны калгаснік нясе матэрыяльную адказнасць за страту і пакражу дробнага інвентару: лапат, граблель і т. д.

— У калгасах трэба арганізаваць выраб чарапіцы: гэта ўпрыгожыць нашы дамы і папярэдзіць нас ад страт, якія прыносяць пажары.

— Мы можам смела запэўніць

аркестрах. Мы маем клуб на 620 месц і 11 чытальняў. У нас пабудаваны лазня, цырульня, хата-лабараторыя, хата-радзільня, ветэрынарная лячэбніца, а к 1-му мая гэтага года мы адкрываем лякарню, якая будзе лячыць людзей электрычным токам. Дзіцячыя яслі абслугоўваюць 475 дзяцей.

— Перайду да прыкладнага статута сельска-гаспадарчай арцелі. Мы павінны аднесціся свядома да нашых сродкаў вытворчасці. Мы павінны ажыццяўляць культурнае жыццё. Мы павінны мець сваю кармовую базу для жывёлы, за якую таксама павінен адказваць калгас. У праекце статута сказана, што аднаасобнік, які ўступае ў калгас, калі ён раней прадаў цягавую сілу, павінен выплаціць кошт каня на працягу 6 гадоў.

Я за тое, каб устанавіць ім тэрмін ад 3-х да 6 год. Далей я хачу, каб у тым месцы статута, дзе гаворыцца аб парадку выключэння з калгасаў, было канкрэтна ўказана, што праўленні і агульныя сходы калгасаў павінны разбіраць скаргі на выключэнне з калгаса на працягу 5—10 дзён.

— Цяпер аб брыгадзе. Трэба ясней сказаць аб надбаўцы працадзён брыгадзе, якая дасць вышэйшую ўраджайнасць. Трэба выходзіць не з сярэдняй ураджайнасці па калгасу, трэба вылучыць тую брыгаду, якая дала большую ўраджайнасць у калгасе на гектар. І калі брыгада дасць ураджайнасць вышэй ўстаноўленай, то яна павінна атрымаць надбаўку ў працаднях.

— Апошняе — адносна жанчын. Безумоўна, жанчына ў калгасах — вельмі патрэбны работнік. Апрача таго, жанчыны з'яўляюцца і праваднікамі калгаснай лініі. Трэба жанчын па цяжарнасці вызваляць ад работы на два месяцы да родаў і на два месяцы пасля родаў, захоўваючы за імі заработак, выходзячы з сярэдняй колькасці выпрацаваных імі працадзён.

— Няхай жыве комуністычная партыя, — заканчвае пад апладысменты тав. Барыс, — і кіраўнік калгаснага ладу тав. **Сталін!**

На трыбуне — старшыня калгаса «Возрождение», Выцегорскага раёна, Ленінградскай вобласці

Малюнак мастака Гусева.

нашага сяла маюць магчымасць слухаць, як мы ў Крэмлі разам з нашым урадам і дарагім тав. Сталіным абмяркоўваем свае калгасныя справы. Ёсць у нас таксама больніца, рад дзіцячых установ, культурная лазня і т. д.

У новым статуце, аб якім нам дакладваў тав. Якаўлеў,—гаворыць тав. Пікулаў,—трэба звярнуць асаблівую ўвагу на той пункт, у якім гаворыцца аб кадрах. Самае дрэннае, калі часта мяняюцца старшыні калгасаў. У нас ёсць рад калгасаў, у якіх старшыні мяняліся 5-6 раз у год. Трэба таксама прадугледзець у статуце пункт аб лепшай аплаце працы старшыні калгаса за добрую работу.

— Наша дэлегацыя Заходне-Сібірскага края,—заканчвае тав. Пікулаў,—рашыла выклікаць дэлегацыі ўсіх краёў і рэспублік, прысутныя на даным з'ездзе, на **спаборніцтва** на лепшае і шпаркае развіццё жывёлагадоўлі, а таксама

ка даволі мець адну карову пры 2-х штуках маладняка. Асаблівую ўвагу я яшчэ хачу звярнуць на той пункт статута, у якім гаворыцца аб прыёме ў калгас новых членаў. Тут патрэбна асаблівая пільнасць у адносінах тых аднаасобнікаў, якія не ішлі раней у калгас, а займаліся спекуляцыяй, а цяпер, бачачы моцнасць калгаснага ладу, ідуць у яго. У прыватнасці, для тых, якія мелі каня, а пры ўступленні ў калгас яго прадалі. Згодна статута, яны павінны кошт прадананага каня ўнесці ў калгас на працягу 6 год. Лічу гэта няправільным. Для такіх элементаў нельга дапускаць ніякай растэрміноўкі. няхай адразу ўносяць кошт прадананага каня.

Неабходна таксама — прадаўжае тав. Стокалясаў — адлічэнні ў непадзельны фонд устанавіць у размеры не 10-20 проц., як прадугледжвае праект новага статута, а 20-30 проц. Нам неабходны добрыя канюшні, сталовыя, лазні.

становішча, каб навуковыя метады апрацоўкі зямлі зрабіць здабыткам шырокай масы калгаснікаў. Тысячу раз праў наш выдатны вучоны тав. **Мічурын**, які гаворыць аб тым, што «кожны калгаснік павінен стаць даследчыкам».

Неабходна шырока пашырыць па ўсяму Совецкаму Саюзу практыку стварэння ў кожным калгасе калгасных лабараторый. Неабходна калгасы ўзброіць навукай. Моцная сувязь паміж нашымі навуковымі арганізацыямі і калгасамі, забеспячэнне калгасаў чыстагатунковым насеннем, новымі гатункамі насення, абагульненне практычнага вопыта — дасць нам велізарны рэзультат у павышэнні ўраджайнасці.

Яркую, хвалюючую прамову гаворыць тав. **ПАЛЕСАВОЙ**, паляводкалгаса «Активист» (Обаянскі раён, Курская вобласць).

— У нас зніклі лапці, зіпуны, дзяруга, якія былі ўласцівы кож-

года мы атрымалі на працадзень па 16 кілограм зярна. Лепшыя ўдарнікі атрымалі па 500 пудоў хлеба. Павялічваецца пагалоўе жывёлы ў асабістым карыстанні калгаснікаў. Мы павінны яшчэ больш узмоцнена развіваць жывёлагадоўлю. У нашым раёне для гэтага ёсць неабмежаваныя магчымасці.

Затым слова атрымлівае тав. **БОНДАР**, брыгадзір калгаса «Вольны стэп» (Нікалаеўскі раён, Одэскай вобласці).

На трыбуне конюх калгаса «Марс» тав. **ЮСУПАЎ** (Мензелінскі раён, Татарскай рэспублікі). Ён гаворыць на сваёй роднай мове, перадаючы гарачае калгаснае прывітанне тав. **Сталіну** ад імя калгаснікаў ордэнаноснай Татарыі.

— Тав. Сталін нам сказаў — трэба працаваць чэсна, ахоўваць калгаснае дабро, выкінуць з калгаса кулацтва,ператварыць усе калгасы ў большэвіцкія, а калгаснікаў у заможных. Гэтыя ўказанні натхнялі нас, давалі нам сілу ў барацьбе за калгасы. І гэтыя ўказанні з поспехам выконваюцца. Цяпер мы на справе ўбачылі, што чэсная праца добра забяспечвае калгасніка.

Раней у нашай вёсцы было 2 жняяркі і 3 малатарні. Яны належалі кулакам і муле. Мы былі бясконнымі і працавалі на гэтых кулакоў. Цяпер у нас 12 жняярак, 12 сявялак, 5 малатарань, аўтамашына. Мы атрымліваем вялікую дапамогу ад МТС. На нашых палях працуюць трактары і камбайны. Мы, беднякі і сераднякі, аб'яднаныя ў калгасы, з'яўляемся гаспадарамі калгаснага багацця.

На трыбуне старшыня калгаса «14-ый Октябрь», Манчажскага раёна, Свердлоўскай вобласці, тав. **МІНІН.**

— Насельніцтва нашага раёна, — гаворыць ён, — складаюць 3 нацыянальнасці: татары, марыйцы і рускія. Год назад раён быў адстаючым, а зараз ён вышаў у перадавыя, і мы моцна трымаем у сваіх руках пераходны чырвоны сцяг аблвыканкома.

— Як гэта атрымалася, можна бачыць на прыкладзе нашага кал-

— Наш калгас «Большэвік» увесь час быў перадавым, і я даю слова, што ён будзе заўсёды ў першых радах. Запэўніваю таварыша **Сталіна** і наш з'езд,— заканчвае пад гарачыя апладысменты тав. Ага-Юсуп-Алі, што нашы калгаснікі таксама, як і калгаснікі ўсяго Совецкага Саюза, гатовы да адпору любых нападак ворагаў. Няхай жыве таварыш Сталін!

— Мы з вамі, — гаворыць старшыня калгаса «Восток» тав **ЛАПЦЁЎ** (Чэрноўскі раён, Кіраўскага края),—сёння падводзім вынікі нашай работы пасля першага ўсесаюзнага з'езда калгаснікаў-ударнікаў. Мы бачым аграмадныя поспехі ў павышэнні ўраджайнасці і развіцці жывёлагадоўлі.

— Па ініцыятыве таварыша **Сталіна** ў МТС былі створаны палітаддзелы, якія дапамаглі нам дабіць астаткі кулацтва, дапамаглі арганізацыйна-гаспадарчаму ўмацаванню калгасаў, павышэнню працоўнай дысцыпліны і ўзняццю ўраджайнасці. Наш калгас у 1934 г. дабіўся ў сярэднім па зернавых культурах ураджаю ў 30 цэнтн. з га, а па гатунковай пшаніцы — 17 цэнтн. У 1935 г. мы даб'емся новых поспехаў. Наш край з жытняга і аўсянага павінен стаць краем пшанічным.

— Добра, што ў статут,—прадаўжае тав. **Лапцёў**, — унесен пункт аб ахове калгаснай уласнасці, добра, што няма ніякай абязлічкі ў доглядзе жывёлы. Пункт аб колькасці жывёлы, якая знаходзіцца ў асабістым карыстанні калгаснікаў, дае зацікаўленасць калгасніку выкармліваць кожнае цялё. Трэба падумаць аб забеспячэнні старых і інвалідаў, аб вызваленні жанчын ад работы перад родамі і пасля родаў. Трэба ўмацоўваць рэвізійныя камісіі калгасаў вопытнымі калгаснікамі.

— Таварыш Якаўлеў поўнасцю ахарактарызаваў становішча калгаснага будаўніцтва ў нашай краіне, — гаворыць брыгадзір тав. **ЦОРАЕЎ** (Паўночна-Асецінскай аўтаномнай вобласці).

— Скажу аб новым статуце. У ім сказана, што калгаснік у асабістым карыстанні можа мець

— Мы можам смела запэўніць партыю і ўрад, — заканчвае пад апладысменты тав. Сідараў, — што мы выканаем лозунг тав. **Сталіна** і зробім усе калгасы бальшэвіцкімі, а ўсіх калгаснікаў заможнымі. Мы даб'ёмся таго, што наша краіна будзе самай багатай у свеце.

Няхай жыве ленінскі Цэнтральны Камітэт і наш горача любімы таварыш **Сталін!**

— На першым з'ездзе калгаснікаў-ударнікаў вялікі Сталін паставіў нам задачу працаваць чэсна, — гаворыць брыгадзір калгаса імя Петроўскага тав. **Барыс** (Каменскі раён, Кіеўскай вобласці), берагчы калгаснае дабро, дзяліць даходы па працы, зрабіць калгасы бальшэвіцкімі, а калгаснікаў заможнымі. На прыкладзе нашага калгаса я хачу паказаць, як мы выконваем гэтыя заданні.

У 1934 годзе, не гледзячы на неспрыяючыя ўмовы надвор'я, мы сабралі пшаніцы і жыта па 20-30 цэнтнераў з гектара, ужо маем 145 штук рагатай жывёлы, 234 свінні, 3575 птушак на птушкаферме. Апрача таго 28 галоў рагатай жывёлы і 446 свіней далі калгаснікам у якасці прэміі.

— Калі мы гаворым аб культурным заможным жыцці, гэта не значыць, што трэба есці сала з салам і пакрывацца саломаю. Гэта значыць — есці сала і жыць па-культурнаму, мець магчымасць паслухаць радыё, паглядзець кіно і т. д. Зараз мы маем 129 радыёўстановак, 109 грамафонаў і патэфонаў, 52 веласіпеды.

У 1935 годзе мы ўжо маем гукавы кіно-тэатр на 350 месц. Гэтым нас прэміравалі, як лепшы калгас Украіны. Калгаснікі самі іграюць у струнным і духавым

...га раёна, Ленінградская вобласць) тав. **Карукіна**.

Я маю толькі некаторыя дадаткі ад імя ленінградскай дэлегацыі. Тут таварыш да мяне выказваўся, каб вызваліць жанчын ад работы да і пасля родаў. Сапраўды, жанчына вялікая сіла ў калгасе. Трэба ёй даць палягчэнне, каб яна магла вырасціць са сваіх дзяцей барацьбітоў за савецкую ўладу. Я ўношу яшчэ такі дадатак: тут у статуце сказана аб кулаках, якія высланы былі на 3 гады і выправіліся, што іх трэба прыняць у калгас. Мы ўносім дадатак, што кулакоў, якія высланы, пакінуць на тых мясцах, куды яны высланы і прыняць іх там у калгас, а не перасяляць на старыя месцы, у тыя калгасы, дзе яны былі раней.

— Нам, жанчынам-калгасніцам, — прадаўжае тав. Карукіна, трэба ўзяцца за сваю справу бойка і смела прабіваць сабе шлях-дарогу і прыходзіць да культурнага жыцця, прасоўваючы сваіх жанчын на кіруючую работу.

— Мы не павінны забываць ні на адну мінуту барацьбы з класавым ворагам. Вораг пабіт, але ён яшчэ не дабіт. Нядаўна ворагі нанеслі нам вялікую страту—вырвалі з нашых радоў любімага Сергея Міронавіча **Кірава**. За ворагамі мы павінны сачыць ва ўсіх нашых калгасах, ва ўсіх кутках — як у горадзе, так і ў вёсцы. Мы павінны, таварышы, павысіць сваю класавую пільнасць.

— Няхай жыве наш любімы правадыр тав. **Сталін!** Ура! — заканчвае пад апладысменты і крыкі «ура» тав. Карукіна.

Вячэрняе пасяджэнне закрываецца ў 9 гадзін 25 мінут.

Ранішняе пасяджэнне 13-га лютага

На ранішнім пасяджэнні 13-га лютага прадаўжаюцца спрэчкі па дакладу тав. **Якаўлева.**

Старшынствуючы тав. **Чарноў** прадастаўляе слова тав. **ПІКУЛАВУ** — старшыні праўлення калгаса «Новая жизнь», Усць-Прыстанскага раёна, Заходне-Сібірскага края.

— За апошнія гады, — гаворыць тав. **Пікулаў**, — мы, выконваючы ўказанні нашага дарагога правадыра тав. Сталіна, дасягнулі таго, што калі ў 1933 годзе мы засявалі 1100 га, то зараз мы ўжо засяем 2 тысячы га, ураджайнасць адпаведна ўзрасла з 7 да 12 цэнт. з га. Кожны калгаснік у 1934 годзе атрымаў у сярэднім на працадзень 8 кілаграмаў хлеба замест 3-х кілаграмаў у 1933 годзе. У нас, —прадаўжае тав. Пікулаў,—ёсць вялікія магчымасці для развіцця жывёлагадоўлі, і на гэты бок справы мы ў асаблівасці прыналеглі і дабіліся значных поспехаў у гэтай справе. Так, калі ў 1933 годзе мы мелі толькі адну ферму буйнай рагатай жывёлы ў 150 галоў, то зараз мы маем ужо 4 фермы, прычым толькі па той адной ферме пагалоўе жывёлы павялічылася з 150 галоў да 500.

— Наш калгас,—прадаўжае т. Пікулаў,—не гледзячы на тое, што знаходзіцца вельмі далёка — каля самых Алтайскіх гор,—дабіўся вялікіх культурных дасягненняў. Мы маем электрастанцыю, якая асвятляе нашы калгасныя хаты, скотныя двары, вуліцы, зернахавальнікі. У нас ёсць радыёвузел, кожная хата агучана, дзякуючы чаму вось і зараз усе калгаснікі

...а на паспяховую падрыхтоўку і правядзенне веснавой сяўбы.

Няхай жыве Усесаюзная Камуністычная партыя бальшэвікоў!

Няхай жыве вялікі кіраўнік, лепшы калгаснік тав. Сталін!

На трыбуне тав. **БУЧКІНА** (брыгадзір паляводчай брыгады калгаса «Путь Ленина», Большасольскага раёна, Іванаўскай вобласці).

— Дазвольце, таварышы,—гаворыць тав. Бучкіна,—перадаць ад нашага калгаса гарачае прывітанне перадавому калгасніку, лепшаму ўдарніку, нашаму дарагому тав. Сталіну. Наш калгас,—расказвае тав. Бучкіна,—з года ў год расце. У 1931 годзе было 7 гаспадарак, а цяпер у нас 122 гаспадаркі. Мы маем свінаферму, у якой 44 свінаматкі. Мы з поспехам выконваем усе абавязацельствы перад дзяржавай. Бульбазагатоўкі, малаказагатоўкі, загатоўкі гароднiны выканалі на 100 проц., за што калгас прэміраван. Мы сталі жыць багата. Мы дабіліся светлага, раднаснага жыцця. Ажыццявіліся словы Уладзіміра Ільіча **Леніна** аб тым, каб кожная кухарка навучылася кіраваць дзяржавай. Вось я была ў мінулым бядначка, забітая, цёмная, несвядомая сялянка, а цяпер я разам з партыяй, урадам і дарагім тав. **Сталіным** разбіраю нашы калгасныя справы. Савецкая ўлада вывела маіх дзяцей у людзі. Мой сын служыць лётчыкам і ахоўвае нашы граніцы на Далёкім Усходзе. Я ганаруся гэтым.

Няхай жыве наш любімы правадыр тав. Сталін!

Няхай жыве наша партыя!

Няхай жыве 2-гі з'езд калгаснікаў-ударнікаў сацыялістычных палёў! — заканчвае пад шумныя апладысменты тав. Бучкіна.

Наступным выступае тав. **СТОКАЛЯСАЎ** (старшыня калгаса «Красный запад», Валаконаўскага раёна, Курскай вобласці).

— За 2 гады, — гаворыць тав. Стокалясаў, — якія прайшлі з часу 1-га Усесаюзнага з'езда калгаснікаў-ударнікаў, выконваючы ўказанні нашага дарагога тав. Сталіна, мы шчыра, па-чэснаму, па-калгаснаму працавалі. У нас не было амаль ніякай жывёлагадоўчай базы, а цяпер мы маем 42 пары валоў, 47 свінаматак, 200 авечак. Але гэта толькі пачатак. Правільна ў праекце новага статута гаворыцца аб тым, што трэба яшчэ больш настойліва ўмацоўваць таварныя фермы, а таксама жывёлагадоўчую гаспадарку асобных калгаснікаў.

„[illegible] і прапаную ад імя курскай дэлегацыі, што для калгасні-

Мы павінны павышаць свае веды.

На ўсё гэта патрэбны сродкі.

Няхай жыве 2-гі Усесаюзны з'езд калгаснікаў-ударнікаў!

Няхай жыве Ленінскі Цэнтральны Камітэт на чале з нашым любімым правадыром тав. Сталіным!»

На трыбуне — лепшы трактарыст Сталінградскага края тав. **ШЭСТАПАЛАЎ**, які ад імя трактарыстаў края перадае з'езду гарачае прывітанне.

«Я сам — расказвае з'езду тав. Шэстапалаў — у мінулым цёмны, няграматны чалавек, а цяпер, дзякуючы партыі і савецкай уладзе я скончыў паспяхова курсы трактарыстаў і вось ужо 2 гады займаю першае месца ў краі, як лепшы вадзіцель. Я — брыгадзір трактарнага атрада. У маёй брыгадзе 6 трактароў. Вясной мінулага года мая брыгада ўзарала 7.638 га і з'эканоміла гаручага 11.873 клгр. Мы ў суткі аралі па 54 га. У ранейшыя часы для таго, каб узараць такую колькасць зямлі, патрабавалася-б 154 пары валоў. Наша брыгада — лепшая ў краі. Дысцыпліна, тэхнічная вучоба, шырока-разгорнутае спаборніцтва з суседнімі брыгадамі — вось «сакрэт» нашых перамог. Побач з вытворчымі дасягненнямі мы здолелі абставіць культурна наш трактарны ўчастак. У нас ёсць будка, у якой кожны трактарыст мае сваё месца з пасцельнымі прыналежнасцямі. У будцы — радыё, патэфон, гадзіннік. Я стараюся не толькі сам павышаць сваю кваліфікацыю, але і падняць кваліфікацыю маіх таварышоў. З маёй брыгады ўжо вышла 3 трактарных брыгадзіры. Мая брыгада прэміравана некалькі раз. Мяне самога — з гонарам заяўляе пад апладысменты ўсяго зала тав. **Шэстапалаў** — прэміравалі 20 раз: хатаю, веласіпедам, патэфонам, гадзіннікам, стрэльбаю і т. д.

Няхай жыве наш родны, любімы тав. Сталін! — канчае сваю прамову пад бурныя апладысменты ўсяго зала тав. Шэстапалаў.

Неабходнасці шырокага ўкаранення даследчай справы ў гушчу калгасных мас прысвячае сваю прамову даследчык калгаса «Заветы Ленина», Чэлябінскай вобласці тав. **МАЛЬЦЭЎ**.

— Нашы калгасы, — гаворыць тав. Мальцэў, — настолькі ўмацаваліся, настолькі выраслі, што яны з поспехам могуць вырашаць вялікія задачы. Асноўны ўпор мы павінны зрабіць на павышэнне ўраджайнасці нашых сацыялістычных палёў. Трэба дабіцца такога

...най гаспадарцы ў мінулым. Мы, жыўшыя бедна, еўшыя хлеб з мякінаю, ды і то не заўсёды, маем цяпер даволі пшанічнага хлеба. Зараз мы носім фабрычную вопратку. У нас ліквідавана поўнасцю няграматнасць. Мы, якія не ведалі, як людзі жывуць у суседнім павеце, зараз ведаем, што робіцца ў Германіі, Англіі і іншых краінах, якія паміж імі адносіны, ведаем, якія ёсць акіяны. Усё гэта далі нам партыя і наш правадыр тав. **Сталін.**

— У новым статуце сельскагаспадарчай арцелі, — прадаўжае тав. **Палесавой,** — трэба сказаць аб адыходніцтве. Яно павінна праводзіцца арганізаваным шляхам. Нярэдка да адыходніцтва імкнуцца рвачы, лодыры, падкулачнікі, але такія людзі не патрэбны і вытворчасці.

Аб тым, як трэба арганізаваць адыходніцтва, трэба запісаць у статут.

Аб новых выдатных з'явах у калгаснай вёсцы гаворыць тав. **КОЛЕСАЎ**, камбайнер Пагромінскай МТС (Арэнбургская вобласць).

— Калі ў нашым раёне з'явіліся камбайны і трактары, класава-варожыя элементы смяяліся з нас: «дзе вам, лапатнікам, уладаць такімі машынамі», але мы, ранейшыя лапатнікі, сталі вадзіцелямі машын. На нашых палях працуюць трактары і камбайны, зробленыя на савецкіх заводах.

У 1933 годзе я на сваім камбайне зняў ураджай з 150 гектараў і лічыў, што больш гэтага дасягнуць нельга. Аднак, ужо ў 1934 годзе ў сярэднім па МТС прыйшлося на машыну 220 га, некаторыя камбайнеры далі 320 га. Я, спаборнічаючы з другімі камбайнерамі, даў 512 га, з'эканоміўшы гаручага 302 кілограмы. У гэтым годзе я ўзяў абавязацельства — правесці добра рамонт і даць у гэтым годзе 600 га, а ў сярэднім па МТС — 440 га.

Наступны аратар — калгаснік тав. **ІСМАЙЛАЎ** (арцель імя Кірава, Казахстан) гаворыць на казахскай мове:

— Наш калгас знаходзіцца ў далёкім стэпе Каркаралінскай акругі. Зямля тут належала раней баям. Ёсць добрыя пасьбішчныя і сенакосныя ўгоддзі.

Калгас імя Кірава арганізаваўся ў 1930 годзе. З пачатку было цяжка працаваць: перашкаджала засілле баяў. З дапамогай партыі наша гаспадарка мацнее. У 1933 годзе ў калгасе было 460 галоў жывёлы, зараз 721. Пры размеркаванні даходаў мінулага

бачыць на прыкладзе нашага калгаса. Валавы збор хлеба з 2.400 цэнт. у 1932 годзе павялічыўся да 8 тысяч цэнт. у 1934 годзе. У 1934 годзе мы здалі дзяржаве 16 тыс. пудоў хлеба супроць 9 тысяч пудоў у 1933 годзе, выканаўшы план пастаўкі зярна 5-га верасня. Многія калгасы нашага раёна на грошы, выручаныя ад продажы хлеба ў кааперацыю, набылі аўтамашыны.

Усіх поспехаў мы дабіліся шляхам умацавання дысцыпліны: не стала прагульшчыкаў і лодыраў, мы змагаліся за нормы выпрацоўкі і якасць работы, выпускаем насценгазету, наладзілі чырвоныя і чорныя дошкі, разгарнулі сацыялістычнае спаборніцтва. Працавалі чэсна. Клапатліва даглядалі зямлю — прымянялі мінеральныя ўгнаенні і вывазку гною, правялі дзве прапалкі хлябоў. У адну чэрвеньскую раніцу ўдарыў мароз да 9 градусаў. Уся калгасная маса тады не спала, мы зрабілі акурванне і гэтым выратавалі ўраджай.

— Калгаснікі нашага раёна, — заканчвае пад апладысменты тав. **Мінін,** — прасілі перадаць тав. **Сталіну,** што яны як зрэнку вока будуць берагчы калгасны лад.

— Няхай жыве сацыялістычны калгасны лад! Няхай жыве наш любімы правадыр Іосіф Вісарыёнавіч Сталін!

Слова мае старшыня калгаса «Большэвік» тав. **Ага-Юсуп-Алі** (Туркменская рэспубліка).

Ён гаворыць на роднай мове, але ўсім зразумелы і блізкі імёны **«Сталін»** і **«Варашылаў»,** якія ён гаворыць. Гэтыя імёны выклікаюць гарачыя апладысменты з'езда, які ўважліва выслухоўвае пераклад прамовы тав. Ага-Юсуп-Алі.

— Наш калгас «Большэвік» — сказаў ён,—дзе я працую старшынёй з 1929 года, — з дня яго заснавання з года ў год павышае ўраджай калгасных палёў. Вялікія поспехі мы маем у галіне жывёлагадоўлі. Усе калгаснікі маюць карову. Калі ў 1932 годзе ў нас было 600 авечак, то ў 1934 годзе іх стала 1.300.

У нашым калгасе ўсе дзеці школьнага ўзросту навучаюцца ў школе і 70 проц. усіх калгаснікаў ахоплены лікбезам. Мы маем сваю электрастанцыю.

— Цяпер аб праекце статута, прапанаваным Наркамземам і сельскагаспадарчым аддзелам ЦК партыі. Выступаўшыя таварышы правільна гаварылі аб звяне.

Усяго год у нас існуе звяно, а рэзультаты — вельмі вялікія. Мы лічым, што ў статут трэба ўнесці пункт аб звяне.

...асабістым карыстанні можа мець карову, да 3-х галоў маладняка, 2-х свінаматак з прыплодам, каля 15 галоў дробнай рагатай жывёлы, неабмежаваную колькасць птушкі. У гэтым ярка адчуваецца лозунг тав. Сталіна аб тым, што кожны калгаснік павінен быць заможным.

Бурнымі працяжнымі апладысментамі сустракаюць ударнікі сацыялістычных палёў з'яўленне ў зале дэлегацыі рабочых маскоўскага аўтазавода імя Сталіна, якая прышла ў канцы ранішняга пасяджэння вітаць з'езд.

— Таварышы калгаснікі і калгасніцы, — пачынае сваё прывітанне сакратар парткома аўтазавода тав. **ТАРАСАЎ**, — 27-тысячны калектыў аўтамабільшчыкаў даручыў мне перадаць ударнікам сацыялістычных палёў гарачае пралетарскае бальшэвіцкае прывітанне.

— Наш калектыў даручыў перадаць наша бальшэвіцкае пралетарскае прывітанне таму, імя якога з гордасцю і гонарам носіць наш завод—другу ўдарнікаў сацыялістычных палёў, кіраўніку і настаўніку ўсіх працоўных, арганізатару нашых перамог таварышу **СТАЛІНУ.**

Імя таварыша Сталіна выклікае бурную, працяжную авацыю. Усе дэлегаты ўстаюць і доўга раздаюцца крыкі «ура» і воклічы «Няхай жыве таварыш Сталін!»

* * *

На вячэрнім пасяджэнні 13 лютага прадаўжаліся спрэчкі па дакладу тав. Якаўлева. Выступілі тт. **Усейкаў** (Крым), **Волкаў** (Калінінская вобласць), **Фаміна** (Паўночны край), **Ташланава** (Узбекская ССР), акадэмік **Лысенка** (Украіна), **Масонава** (Маскоўская вобласць).

З'езд вітаў дэлегацыі рабочых чырвонасцяжнай трохгорнай мануфактуры і шарыкападшыпнікавага завода імя Кагановіча.

Падрабязная справаздача аб пасяджэнні будзе змешчана ў заўтрашнім нумары.

* * *

Выступленні на з'ездзе калгаснікаў тт. **С. К. Караткова Д. Е. Кербса, Лагачова і А. А. Піліпенка** будуць надрукаваны таксама ў заўтрашнім нумары.

* * *

14 лютага на ранішнім і вячэрнім пасяджэннях з'езда будуць прадаўжацца спрэчкі па дакладу тав. Якаўлева аб прыкладным статуце с.-г. арцелі.

(БЕЛТА).

ПРАЦЯГ ДАКЛАДА тав. ЯКАЎЛЕВА

«Калі брыгада ў рэзультаце лепшай работы збірае з замацаваных за ёю ўчасткаў ураджай вышэй сярэдняга калгаснага, то ўсім членам гэтай брыгады праўленне арцелі робіць налічэнне даходу ў размерах да 10 проц. усяго ліку выпрацаваных імі працадзён, выдатным ударнікам у брыгадзе — у размеры да 15 проц., а брыгадзіру —да 20 проц.».

Другім не менш важным пытаннем з'яўляецца пытанне аб пераводзе ўсіх работ арцелі на аснову здзельшчыны. Здзельшчына ў калгаснай вытворчасці, трэба прама сказаць, прывілася моцна. Здзельшчыне мы абавязаны ў значнай меры многімі поспехамі калгаснай вытворчасці. Здзельшчына прадугледжвае ацэнку кожнай работы ў працаднях, у залежнасці ад таго, наколькі гэта праца складаная, наколькі яна каштоўна па кваліфікацыі.

Вось чаму мы лічым неабходным у статуце сельска-гаспадарчай арцелі падрабязна абмеркаваць, што сабой прадстаўляе здзельшчына, як яна павінна быць пабудавана.

Соцыялізм, як растлумачвалі вялікія настаўнікі соцыялізма — і Маркс, і Энгельс, і Ленін, і Сталін — заключаецца тут не ў тым, што некваліфікаваная, неабучаная ўборшчыца праўлення ці вартаўнік, ці вадавоз атрымлівае такі-ж даход, як трактарыст, які ўзараў 400—500 га, а ў тым, што ўчарашняя батрачка сілаю калгаснага ладу, калі яна падвучыцца — стане трактарысткай.

Вы можаце правільна размеркаваць усіх па работах, вы можаце абвясціць якія хочаце расцэнкі розных работ, але калі з дня ў дзень не правяраць, якую работу калгаснік зрабіў, калі хоць раз у тыдзень не запісаць яму, што ён выпрацаваў, то на самой справе будзе не здзельшчына, не размеркаванне даходаў па працаднях, а абавязкова самая звычайная ўраўнілаўка.

Вось чаму мы лічым неабходным уключыць у статут:

1) абавязаць брыгадзіраў не радзей разу ў тыдзень запісваць кожнаму члену арцелі, колькі ён выпрацаваў працадзён;

2) абавязаць брыгадзіраў і старшынь арцелей не перадаваць кожным членам арцелі працадзён».

Нарэшце, апошняе — аб мерах пакарання нядбайных калгаснікаў. Існуючая практыка ў нас нікуды не варта. У арсенале праўленняў нашых калгасаў фактычна аказаўся для пакарання нядбайных калгаснікаў толькі абух па галаве: або штрафам дабіваюць, або з арцелі выключаюць. **(Галасы: правільна!).** Што датычыць штрафаў, то тут спагнанняў тысяча.

Факт, што адна з дэлегатак з'езда Свінаухава, брыгадзір у калгасе Карэноўскага раёна, была аштрафавана на пяць дзён за тое, што не з'явілася на пасяджэнне праўлення.

Факт, што брыгадзір калгасаДанецкай вобласці Макарэнка быў аштрафован, як гэта афіцыяльна напісана ў канторскай кнізе, «за насмешку над старшынёй калгаса». **(Агульны смех).**

Факт, што ва многіх выпадках размеры штрафаў дасягаюць 100-150 працадзён. Штрафы ператварыліся нярэдка ў такую агульнаўжываную меру пакарання, што штраф надмяніў усе грамадскія меры ўздзеяння на членаў арцелі. Вось чаму мы лічым неабходным у статуце арцелі прадугледзіць пералік пакаранняў, каб людзі не браліся адразу за самую вострую зброю. Спазніўся на работу член арцелі, не абавязкова яго адразу штрафаваць, зрабі яму папярэджанне ад брыгадзіра, ад праўлення.

Калі гэта не дапаможа, абвясці яму вымову ад праўлення.

Калі чалавек не выправіўся, падыміце пытанне на агульным сходзе.

Нарэшце, у арсенал пакаранняў можна ўвесці перавод на ніжэйшую работу.

Калі, нарэшце, усё гэта не дапамагае, калі меры грамадскага ўздзеяння і меры пакарання не выпраўляюць чалавека, можна яго часова адхіліць ад работы — на тыдзень, на два, на месяц. Вядома, для гэтага патрабуецца вялікая цярплівасць. Вядома, для гэтага патрабуецца вялікая ўвага да людзей.

Толькі як крайнюю меру пакарання, мы лічым неабходным прадугледзець выключэнне са складу арцелі.

Зусім ясна, што ўсё гэта не адносіцца да людзей, вінаватых у

Жанчын — старшынь арцеляў, г. зн. кіраўнікоў гаспадарак, якія часта перавышаюць радавыя памешчыцкія гаспадаркі старой царскай Расіі, у 1931 годзе было 1.200, а цяпер стала 7.000 **(Бурныя, доўгія апладысменты).**

Гэтага яшчэ вельмі мала, але няхай любая капіталістычная краіна пакажа ў сваёй краіне не 7.000, а 700, не 700, а хоць-бы 70 жанчын-дырэктароў такіх буйных прадпрыемстваў, як нашы калгасы. **(Апладысменты).**

Было загадчыкаў калгасных таварных ферм 3.000, стала 19.000.

За некалькі гадоў развіцця калгаснага ладу мы зрабілі ў сотні раз больш для вызвалення жанчын, чым самыя перадавыя капіталістычныя краіны за сотні гадоў балбатні аб няроўнапраўі жанчын. Мы маем права ганарыцца гэтым, у калгасах мы заклалі аснову для сапраўднага вызвалення жанчын ад рабства, вымушанага ўмовамі дробнай гаспадаркі. **(Працяжныя апладысменты).**

Вось чаму мы лічым неабходным запісаць у статуце асобным пунктам аб абавязку праўлення калгаса ўцягваць жанчын у калгасную вытворчасць і грамадскае жыццё арцелі, высоўваючы здольных і вопытных калгасніц на кіруючую работу, разгружаючы іх па магчымасці ад хатніх работ шляхам стварэння ясляў, дзіцячых пляцовак і т. д.

Ці згодны вы з гэтым, таварышы-ўдарнікі, не толькі жанчыны, але і мужчыны? **(Гучныя апладысменты, галасы: «Згодны!»).**

XI. КАЛГАСНЫ ШЛЯХ—ШЛЯХ СОЦЫЯЛІЗМА

Ёсць яшчэ адно дапаўненне, якое мы хочам унесці ў статут сельска-гаспадарчай арцелі. Справа ідзе аб першым пункце праекта статута арцелі, дзе прама сказана:

«Калгасны шлях, шлях соцыялізма ёсць адзіна правільны шлях для працоўных сялян» **(Працяжныя апладысменты).**

Слова «соцыялізм» нядаўна яшчэ палохала сялянства, нават многія сяляне, уступаўшыя на калгасны шлях, не разумелі таго, што гэта-то і ёсць соцыялістычны шлях.

Цяпер, калі асноўная маса сялян ужо сабралася ў калгасы, мільёны маюць вопыт агульнай работы, мільёны калгаснікаў пачынаюць разумець усю праўду нашага правадыра таварыша **Сталіна**, які следам за **Леніным** устанавіў, што «соцыялізм азначае не жабрацтва і лішэнні, а знішчэнне жабрацтва і лішэнняў, арганізацыю заможнага і культурнага жыцця для ўсіх членаў грамадства», што «соцыялізм азначае не скарачэнне асабістых патрэбнасцей, а ўсямернае іх пашырэнне і росквіт, не абмежаванне або адмаўленне ад задавалення гэтых патрэбнасцей, а ўсебаковае і поўнае задавальненне ўсіх патрэбнасцей культурна-развітых працоўных людзей».

Так акрэсліў соцыялізм следам за Марксам, Энгельсам і Леніным таварыш Сталін на XVII з'ездзе партыі. Так яго пачынаюць разумець мільёны працоўных сялян, мільёны калгасных перадавікоў-ударнікаў, знатных людзей соцыялізма.

Што-ж такое соцыялізм для сумленнага калгасніка, як яго разумелі Маркс і Ленін, як яго вучыць разумець тав. Сталін?

Соцыялізм — гэта вызваленне не толькі ад памешчыцкай, але і ад кулацкай кабалы. (Апладысменты).

Соцыялізм — гэта замена дробнай аднаасобнай гаспадаркі, якая параджала толькі галечу і цемру, гаспадаркай буйнай, грамадскай. (Апладысменты).

Соцыялізм—гэта роўны абавязак для кожнага працаваць і атрымліваць даходы па працы, а не па магмасці, не па капіталу. (Апладысменты).

Соцыялізм — гэта перайшоўшая з казкі ў жыццё магчымасць за год, за адзін толькі 1934 год 270 тыс. радавых сялянскіх юнакоў стаць трактарыстамі, для 21 тыс. стаць брыгадзірамі, для 26 тыс. стаць шоферамі, для 19 тыс. камбайнерамі, для 246 тыс. — абучыцца на брыгадзіраў паляводчых і для 180 тыс. — абучыцца на брыгадзіраў жывёлагадоўчых брыгад. (Апладысменты).

Соцыялізм — гэта магчымасць па волі партыі прыехаць сюды ў Крэмлёўскі палац, каб разам з урадам і разам з правадыром народу таварышам Сталіным абмяркоўваць пытанні ўладжвання калгаснага жыцця. **(Крыкі: «Ура», апладысменты).**

Соцыялізм — гэта ператварэнне тэхнікі, якая як служанка служыла раней толькі багатым, радавітым, у памочніка, у друга, для аб'яднаўшагася для агульнай працы сялянства. (Апладысменты).

Соцыялізм — гэта магчымасць у некалькі гадоў усім членам арцелі ўзняцца да ўзроўню заможнага жыцця. (Працяжныя апладысменты).

Соцыялізм — гэта магчымасць па волі партыі, па рашэнню з'езда саветаў, для ўсіх уступіўшых на калгасны шлях сялян на роўных пачатках з рабочымі пад кіраўніцтвам рабочых ажыццяўляць кіраванне краінай, выбіраць закрытым галасаваннем сваю ўладу. (Працяжныя апладысменты).

Соцыялізм — гэта магчымасць стаць перадавымі героямі, ударнікамі агульнай працы, знатнымі людзьмі для ўсёй краіны, шляхам працы, толькі шляхам працы, даступнай кожнаму сумленнаму працаўніку. (Апладысменты).

Нарэшце, соцыялізм — гэта вароты да культуры, да электрычнага святла, да пладовых дрэў па вуліцах нашых вёсак, да газеты, радыё, веласіпедаў, кіно.

Вось што такое соцыялізм, які ўвёў у жыццё, зрабіў даступным для сотні мільёнаў сялянскага насельніцтва ў нашай краіне рабочы клас пад кіраўніцтвам Леніна і прадаўжальніка яго справы таварыша **Сталіна. (Бурныя, працяжныя апладысменты).**

XII. БАГАЦЦЕ ПРАДУКТАЎ, ЗАМОЖНАЕ ЖЫЦЦЁ ДАСТУПНЫ КОЖНАМУ КАЛГАСУ

Прапрацоўка даклада тав. Молатава VII усесаюзнаму з'езду советаў на кватэры работніцы тав. Подастравец—брыгадзіра мяккашакаладнага цэха фабрыкі «Комунарка» (Менск).

К ВЯРШЫНАМ СОВЕЦКАЙ ДЭМАКРАТЫІ

Рабочыя і працоўныя Совецкай Беларусі аб зменах у канстытуцыі

П. Ф. ДОЎНАР

Рабочы завода імя Варашылава, член ЦВК СССР і БССР

Нашы рабочыя цвёрда ведаюць, што пашырэнне совецкай дэмакратыі будзе толькі спрыяць далейшаму магутнаму ўмацаванню дыктатуры пролетарыята, канчатковаму знішчэнню ўсіх ворагаў рабочага класа. І няхай класава-варожыя элементы не разлічваюць на якое-небудзь аслабленне з боку пролетарскай дыктатуры.

Шырокім разгортваннем совецкай дэмакратыі мы ператворым нашу радзіму ў такую непрыступную крэпасць, што зубы сабе паламае той, хто ўздумае праверыць нашу моц.

З кожным днём расце наша сіла—грамадзян і патрыётаў Совецкай краіны. Мы ганарымся тым, што наш Саюз Соцыялістычных Рэспублік будзе сусветным — адным словам, мы патрыёты свабоднага і шчаслівага свету.

Г. К. ВЕРАБЕЙЧЫК

Настаўнік 21-й школы

Пад кіраўніцтвам большэвіцкай партыі, смела разгортваючы сцяг пролетарскага дэмакратызма да канца, пад кіраўніцтвам нашага мудрага і любімага мільёнамі правадыра тав. **Сталіна**, упэўнена і смела ідуць працоўныя наперад, да новых слаўных перамог соцыялізма.

Г. Ф. ПЕИЧ

Нямецкі рабочы завода імя Варашылава

У Германіі мне прыходзілася сустракацца з законамі буржуазнай дэмакратыі. Там — дэмакратыя для мізэрнай групкі паразітаў і катарга для мільёнаў працоўных. Там буржуазная дэмакратыя ні што іншае, як замаскаваная фор-

Т. І. ЛАВУТ

Участковы ўрач

Новую вялікую рэформу канстытуцыі ўвесь наш калектыў медыцынскіх работнікаў сустрэў з радасцю і натхненнем. Такі-ж настрой усіх працоўных, з якімі мне прыходзіцца па сваёй рабоце

ту рахункаводу; абавязаць іх заверваць уласным подпісам галавыя рэзультаты работы кожнага калгасніка.

Нарэшце, мы лічым неабходным устанавіць, як правіла, і запісаць у статуце:

«Абавязаць праўленне не пазней чым за два тыдні да агульнага схода, які зацвярджае размеркаванне даходаў у арцелі, вывесіць да ўсеагульнага ведама ведамасць ліку выпрацаваных нак або дзяржаўнай уласнасці, вінаватых у шкодніцкіх адносінах да маемасці, жывёлы і машыны ў арцелі. Такія зладзеі, шкоднікі, якія ломяць злосна машыны, расцягваюць аснову калгаснага будаўніцтва, калгаснай уласнасці, не могуць разглядацца арцелямі інакш, як ворагі народу. І тут сваё слова на аснове закона аб ахове грамадскай уласнасці ў кожным паасобным выпадку павінен сказаць суд. (Апладысменты).

X. АБ ЖАНЧЫНЕ-КАЛГАСНІЦЫ

Нарэшце, аб жанчыне-калгасніцы. Таварышы: на нашым з'ездзе калгаснікаў-ударнікаў прысутнічае больш 400 жанчын. Чагірыста з лепшым калгасніц-ударніц на ўсесаюзным з'ездзе! (Апладысменты). На першым з'ездзе калгаснікаў-ударнікаў таварыш Сталін сказаў аб жанчынах-калгасніцах. Ён сказаў аб тым, што жанчына ў калгасе — вялікая сіла, аб тым, што трэба высоўваць жанчыну наперад у калгасах; аб тым, што калгасніцы атрымалі ў калгасах роўнасць з мужчынамі, аб тым, што калгасніцы павінны берагчы калгасны лад, як зяніцу вока. Помніце гэтыя словы таварыша Сталіна? (Галасы: Так, Помнім». Апладысменты).

Два гады прайшло з таго часу. За гэтыя два гады, згодна даных Наркамзема, лік жанчын-калгасніц, членаў праўленняў калгасаў вырас з 85.000 да 165.000 (Апладысменты).

Лік брыгадзіраў, самастойных кіраўнікоў паасобных галін гаспадаркі (а ці многа хоць-бы ў Англіі, з яе многасотгадовай буржуазнай цывілізацыяй, жанчын, якія кіруюць такой гаспадаркай?) вырас з 12.000 у 1931 г. да 50.000 (Апладысменты).

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

Заможна і культурна жывуць калгаснікі калгаса «X з'езд советаў», Зубаўскага сельсовета, Аршанскага раёна.

Нядарма-ж імення з гэтага калгаса паехаў дэлегатам на другі ўсесаюзны з'езд калгаснікаў-ударнікаў тав. Максіменка Кузьма.

Вось сям'я былога панскага батрака, зараз калгасніка-ўдарніка Чэркасава Еўдакіма. Ён атрымаў на працадні, выпрацаваныя ў мінулым годзе, 5 тон збожжа, 13 тон бульбы, 700 рублёў грашыма.

Пры пану жыў Чэркасаў з сям'ёй у кароўскай кухні, а зараз, у калгасе, хата Чэркасава выглядае культурна, як у гарадскога рабочага. Чыстая падлога з палавічкамі. Каля вокан — вазоны з кветкамі, на стале—бібліятэчка, на сценах — партрэты правадыроў, фатаграфіі. А вечарамі дзеду Аўдакіму яго дачка Нюша, вучаніца VI класа чытае мастацкія творы.

Соцыялізм, які мы ажыццяўляем у краіне на аснове калгаснага ладу, азначае **багацце зярна, жывёлы, птушкі, гародніны і ўсякіх іншых прадуктаў.**

Ці даступна нашым калгасам дабіцца ўсяго гэтага? Ці патрэбна чакаць многія і многія гады таго **часу**, калі прынясе свае плады пасаджанае ў калгасах дрэва соцыялізма? Гэта пытанне, якое справядліва могуць задаць многія.

Ёсць-жа нямала яшчэ такіх сялян, якія нічога супроць соцыялізма не маюць, але якія не згодны чакаць. Іншы такі калгаснік з хітрыкамі ў адказ на размову аб соцыялізме скажа вам: «Што-ж, і ў стары час абяцалі нам, сялянам, добрае жыццё ў царстве нябесным».

Што-ж мы можам на гэта адказаць такім людзям, апрача таго, што сказаў таварыш Сталін на мінулым з'ездзе калгаснікаў-ударнікаў: «Каб стаць калгаснікам заможнымі, для гэтага патрабуецца толькі адно—працаваць у калгасе чэсна, правільна скарыстаць трактары і машыны, правільна скарыстаць рабочую жывёлу, правільна апрацоўваць зямлю, берагчы калгасную ўласнасць». (Апладысменты, галасы: «Правільна»).

Я прыводзіў прыклад арцелі «Большэвік», Іванаўскай вобласці, якая атрымлівае ўраджай 150 пудоў пшаніцы з гектара, у той час як побач, у суседняй арцелі «Іскра», за паўтара кілометра ад калгаса «Большэвік» на такой-жа зямлі пшаніца дае ўраджай не 150, а 80 пудоў.

У чым тут справа? Клімат тут іншы, глеба іншая? Бог больш міласцівы?

Не, справа ў тым, што людзі атрывыклі да калгаснай работы, атрымалі навык да калгаснай працы, добрасумленна адносяцца да справы, скарыстоўваюць дапамогу МТС, разумеюць, што зямля патрабуе ўвагі і **індывідуальна** да кожнага свайго ўчастка, не гапьбуюць малою справаю.

Узяць Узбекістан. Факт-жа, што 87 тыс. га ва Узбекістане даюць ураджай бавоўны ад 14 да 17 цэнтнераў з га, а сярэдні ўраджай бавоўны там 8 цэнтнераў. Што-ж, там, дзе ў людзей гектар бавоўны дае ўраджай ад 14 да 17 цэнтнераў, свет іншы? Не, гэты свет —той-жа Узбекістан, краіна налiўной бавоўны. Але людзі тут скарыстоўваюць ўсё, што дае калгас, усё, што дае машынная тэхніка, грамадская гаспадарка, што дае накапляемы вопыт работы разам.

Вось якія магчымасці тоіць у сабе грамадская вытворчасць, калі машыны скарыстоўваюцца як след, калі людзі па-сапраўднаму прывыклі да грамадскай працы, калі ў ёй стварыліся кадры перадавікоў і кіраўнікоў, калі імі кіруюць сапраўдныя большэвікі.

Вось што сказаў па гэтаму пытанню тав. Сталін.

«У калгасаў ёсць усё для таго, каб жыць заможна. Трэба ім яшчэ толькі адно — працаваць чэсна ў калгасе і берагчы калгаснае дабро. І калі ўсе калгаснікі, усе, а не толькі большасць, будуць працаваць чэсна, калгасы заваляцца прадуктамі, яны заваляцца ўсякім дабром. і наша краіна стане самай багатай краінай у свеце». **(Бурныя доўганезмаўкаючыя апладысменты).**

Вы ведаеце з даклада тав. **Молатава** на ўсесаюзным з'ездзе советаў, што японскі і германскі імперыялізм рыхтуюць вайну супроць СССР.

З вайной супроць СССР збіраецца ісці фашызм такой краіны, як Японія.

Японія — краіна, дзе амаль палова зямлі ў руках памешчыкаў. Японія — краіна, дзе ў сотнях тысяч гаспадарак кожны год банкамі канфіскуюцца землі за даўгі. Японія — краіна, дзе аб становішчы сялян пішуць у японскіх газетах проста так: «Становішча раёна Тохоку—жахлівае. Лік сялян, якія знаходзяцца на краю галоднай смерці, дасягае 700 тыс. Маткі змораны і гінуць. Штодзень школьнікі падаюць у непрытомнасць ад знясілення ў памяшканні школы. Сяляне не могуць купіць рысу і прадаюць сваіх дачок. Сэрца спыняецца пры відзе той жахлівай галечы, у якую кінута сялянства». (Газета «Токіо ніші-ніші» за 31 кастрычніка 1934 года).

Супроць СССР узбройваецца краіна, у якой, паводле даных спецыяльнага дэпартамента міністэрства ўнутраных спраў Японіі ў апошнія гады сяляне штогод прадаюць у горад 30-40 тыс. дзяўчат, дзе ёсць такія вёскі як вёска Сендт у прэфектуры Акіта, у якой у 350 дварах 50 дзяўчат былі прадаваны ў публічныя дамы, дзе цана дзяўчыны пры продажы яе ў дом цярпімасці апусцілася ў сувязі з крызісам да 150 іен, выдаваемых галодным бацькам. **(Воклічы абурэння ў зале).**

Супроць СССР узбройваецца фашызм такой краіны, як Германія, у якой 53 проц. усіх гаспадарак маюць у сваім карыстанні толькі 12 проц. зямлі, а 11 проц. гаспадарак маюць у сваім карыстанні больш палові ўсёй зямлі.

Супроць СССР узбройваюцца тыя самыя фашысты, якія многа гадоў абяцалі сялянам вызваліць іх ад банкаўскага ярма. І калі прышлі да ўлады, ашчаслівілі сялян законам, які абавязвае сялянскі двор па спадчыне перадаваць толькі старэйшаму сыну і тым самым ператвараць малодшых сыноў і дачок у батракоў.

З гэтай праграмай звароту прыгонніцкіх парадкаў і продажам рускіх дзяўчат у публічныя дамы ўзбройваецца супроць нас фашызм Японіі і Германіі, узбройваецца супроць нас, супроць рускіх рабочых, супроць рускіх сялян, для якіх праз советскую ўладу і калгасны лад Расія стала сапраўднай радзімай. **(Апладысменты).**

З гэтай праграмай яны хочуць ісці супроць украінскіх сялян, якіх яшчэ два дзесяткі гадоў назад рускія кулакі зневажліва звалі «хахлы» і якія знайшлі цяпер сваю радзіму ва Украінскай Советскай Соцыялістычнай Рэспубліцы. **(Бурныя апладысменты).**

З гэтай праграмай яны хочуць ісці супроць узбекістанскіх сялян, якіх рускія жандары звалі зняважліва «сарты», і якія цяпер у лепшых сваіх калгасах даюць рэкордныя ўраджаі бавоўны, для якіх Узбекістан праз советскую ўладу, праз калгасны лад стаў сапраўднай радзімай. **(Бурныя апладысменты).**

З гэтай праграмай яны ўзбройваюцца супроць таджыкскіх сялян, самае імя якіх не існавала ў лексіконе царскай Расіі.

Мільёны людзей, якія знайшлі праз советскую ўладу і калгасны лад сваю радзіму, у выпадку, калі вораг папрабуе адабраць у нас заваяваную намі бацькаўшчыну, пакажуць услед за Чырвонай арміяй, кіруемай тав. Клімам Варашылавым **(бурныя апладысменты, крыкі «ура», доўга незмаўкаючая авацыя)**... якія сілы непераможныя тояцца ў нашай бацькаўшчыне. **(Бурныя, доўга незмаўкаючыя апладысменты).**

Няхай жыве СССР — радзіма ўсіх працоўных!

Няхай жыве наш Сталін, найвялікшы правадыр працоўнага народу, які вядзе ўсіх працоўных нашай краіны да соцыялізма!

Таварышу Сталіну — вернаму прадаўжальніку справы Леніна — калгаснае ура! (Дэлегаты ўстаюць, наладжваюць доўга незмаўкаючую бурную авацыю. Апладысменты. Крыкі «ура»). (БЕЛТА).

тыя ператварылася там у звярыную нахабную адкрытую тэрарыстычную дыктатуру найбольш імперыялістычных, шавіністычных і авантурных колаў буржуазіі.

Толькі тут, у краіне Советаў, я ўбачыў сапраўдную дэмакратыю для працоўных, дэмакратыю 170-мільённага геройскага народу, які пераможна будуе сабе светлае, раднае жыццё.

Як мне не вітаць краіну, выпеставаўшую такіх правадыроў, як **Сталін,** як мне не вітаць комуністычную партыю, якая прывяла краіну да такіх поспехаў, што яна можа даць сваім грамадзянам самую высокую дэмакратыю ў свеце!

Г. А. ДУХАН

Галоўурач цэнтральнай рабочай амбулаторыі.

Я ганаруся сваёй краінай. Я советскі патрыёт.

—на кватэрах рабочых, служачых, —я бачыла, што пастанову з'езда аб змене канстытуцыі сустракаюць, як вялікае свята ўсіх народаў СССР і працоўных усяго свету.

М. Г. ШЫФРЫНА

Работніца завода «Большэвік», член прэзідыума ЦВК БССР.

Вялікая гордасць за сваю вялікую радзіму ахапляе кожнага з нашага рабочага калектыва, чытаючы пастанову з'езда аб зменах у канстытуцыі.

У кожнага з нас расце сапраўды советскі патрыятызм, радасць за партыю, за краіну, якая такімі гіганцкімі крокамі ідзе да соцыялізма.

КАЛГАСАМ КІРУЮЦЬ ЧУЖАКІ

(Пісьмо ў рэдакцыю)

У калгасе імя Сталіна, Клянiцкага сельсовета (Смалявіцкі раён) арудуе шайка злачынцаў.

Старшынёй калгаса працуе былы спекулянт **Малец А.**, рахункаводам яго пляменнік -- былы дзяк **Міхейчык Я.** і брыгадзірам пляменнік **Малец М.** Гэтыя чужакі амаль кожны дзень п'янствуюць за калгасныя сродкі. Яны крадуць і прадаюць калгасную маемасць.

Узяты хлеб з камітэта ўзаемадапамогі для калгаснікаў на час уборачнай кампаніі Малец А. прадаў на базары па 40 руб. за пуд і грошы падзяліў паміж сваёй кампаніяй. Прадаены воз сена ў вёску Верхмень Жаршню прапілі. З 30 абагуленых калёс засталося ў калгасе 24. Плугі, бароны парасціданы і поўнасцю не абагулены і да гэтага часу.

Грошы, якія паступаюць ў касу калгаса, прымаюцца старшынёй і рахункаводам без усякага афармлення. Учот прыходу і выдаткавання не вядзецца. За ўвесь час існавання калгаса рэвізіі не было.

У калгас прыязджаў прадстаўнік райземаддзела, але мер ніякіх не прыняў.

МІХЕЙЧЫК.

НЕ РЭАГУЮЦЬ НА СКАРГІ ЧЫРВОНААРМЕЙЦА

(Пісьмо чырвонаармейца)

Да прызыву ў Чырвоную армію я працаваў тэхнікам будаўніцтва ўчастка Ушацкага РВК. На месцы працы мне належыла да поўнага разліку атрымаць зарплаты 263 руб., а таксама за выплачаную пазыку другога года другой пяцігодкі аблігацый на суму 125 руб. Але чамусьці загадчык будаўнічага ўчастка тав. **Перапечка** не палічыў патрэбным мяне своечасова разлічыць.

Зараз я некалькі раз пісаў яму і нават даваў тэлеграму аб высылцы мне грошай і аблігацый пазыкі, але бюракраты з будаўнічага ўчастка РВК нават не прысылаюць мне адказу.

ШЫНКЕВІЧ.

ЗАТРЫМЛІВАЮЦЬ ВЫПЛАТУ ЗАРПЛАТЫ

(Пісьмо настаўнікаў)

Два з паловай месяцы мы працуем у Пятровіцкім сельсовеце, Смалявіцкага раёна, па ліквідацыі няграматнасці і малаграматнасці. Але да гэтага часу сельсовет не выплачвае прызначанай зарплаты. Да рэчы, для гэтай мэты ёсць адпушчаныя сродкі.

Школа налічвае 129 чалавек. Заняткі праводзяцца рэгулярна чатыры разы ў тыдзень.

Просім рэдакцыю «Звязда» дапамагчы нам атрымаць заробленыя грошы.

ГРАКОВІЧ, РЭЎТОВІЧ, ШМАЎГАНЦОВА.

Урокі лютаўскіх баёў у Аўстрыі

На XVII з'ездзе ВКП(б) у сваім гістарычным дакладзе таварыш **Сталін** гаварыў:

«Перамога рэвалюцыі ніколі не прыходзіць сама. Яе трэба падрыхтаваць і заваяваць. А падрыхтаваць і заваяваць яе можа толькі моцная пролетарская рэвалюцыйная партыя. Бываюць моманты, калі становішча —рэвалюцыйнае, улада буржуазіі хістаецца да самага аснавання, а перамога рэвалюцыі не прыходзіць, бо няма ў наяўнасці рэвалюцыйнай партыі пролетарыята, дастаткова моцнай і аўтарытэтнай для таго, каб павесці за сабой масы і ўзяць уладу ў свае рукі. Было-б неразумна думаць, што падобныя «выпадкі» не могуць мець месца».

Не прайшло і двух тыдняў з таго моманту, як былі сказаны тыя геніяльныя словы і «выпадак», з такой патрасаючай празорлівасцю, прадбачаны вялікім правадыром меў месца ў самым цэнтры капіталістычнай Еўропы. 12 лютага загрукаталі гарматы фашысцкага ўрада Дольфуса ў Лінцы, Штэйры, Бруку, Вене. Уся Аўстрыя была ахоплена пролетарскім паўстаннем, якое фашысцкая арда з нябачанай лютасцю, выкарыстаўшай не звычайны страх за ўласную скуру, імкнулася затапіць і затапіла ў крыві.

На далёка не поўных падліках у дні лютаўскіх баёў 1000—1200 аўстрыйскіх пролетарыяў былі забіты, 4500—5000—ранены. 10—11 тысяч кінуты ў турмы. Суды «перамож.цаў» адправілі на шыбеніцу 9 мужных барацьбітоў і прыгаварылі найбольш актыўных удзельнікаў паўстання ў агульнай складанасці да 1460 гадоў катаржных работ.

Такая «перамога» аўстрыйскай буржуазіі аказалася магчымай у першую чаргу і галоўным чынам таму, што ў лютым 1934 года ў Аўстрыі не было ў наяўнасці «рэвалюцыйнай партыі пролетарыята, дастаткова моцнай і аўтарытэтнай, каб павесці за сабой масы і ўзяць уладу ў свае рукі».

**

Яшчэ год назад колькасць і ўплыў аўстрыйскай компартыі не маглі ісці ні ў якое параўнанне з колькасцю і ўплывам аўстрыйскай соцыял - дэмакратыі. Аўстрыя-ж злічна была «ўзорна-паказальным участкам» 2-га інтэрнацыянала. Іменна тут, як нідзе, соцыял-дэмакратыя на працягу паўтара дзесятка гадоў атручвала свядомасць мас сваёй прадажніцкай тактыкай. Іменна тут яна выступала пад сваёй самай «левай» лічынай. Іменна тут яна з асаблівым поўным «майстэрствам» затрымлівала рабочых ад барацьбы і расчышчала шлях фашызму.

Ад моманту развалу ласкутнай манархіі Габсбургаў, ад аўстрыйскай рэвалюцыі 1918 года і да той мінуты, калі Отто Баўэр і Юліус Дэйч перакрочылі чэха-славацкую граніцу, пакінуўшы ззаду сябе па-

Баўэра, дзе ён адкрыта заяўляў, што «гатоў абмяркоўваць» з Дольфусам праект новай «саслоўнай» канстытуцыі па італа-фашысцкаму ўзору, калі толькі соцыял-дэмакратычным лідэрам будзе дана магчымасць прыняць актыўны ўдзел у гэтай «рэарганізацыі дзяржавы».

Так правадыры аўстрыйскай соцыял-дэмакратыі сістэматычна падрыхтоўвалі і ўмацоўвалі фашысцкую дыктатуру, так яны абяззбройвалі аўстрыйскі пролетарыят, а ў рашучую мінуту, калі накапіўшыйся пролетарскі гнеў прарваўся ў бурным паўстанні, яны пакінулі ўзброіўшыхся рабочых без кіраўніцтва, уцякаючы з поля бойкі або адкрыта пераходзячы на старану класавага ворага.

**

Скарыстоўваючы свае эмігранцкія досугі, «тэарэтык» і галоўны лідэр аўстрыйскіх соцыял-дэмакратаў Отто Баўэр спісаў нямала паперы, «аналізуючы» лютаўскія падзеі і, зразумела, у першую чаргу імкнучыся знайсці тысячы апраўданняў прадажніцкай тактыкі соцыял-дэмакратычнага кіраўніцтва і сваёй уласнай.

«Галоўным тэзісам» ствараемых на гэты прадмет Баўэрам «тэорый» з'яўляецца сцвярджэнне, што крызіс, доўгае беспрацоўе «дэмабілізуюць» рабочы клас, пазбаўляюць яго боездольнасці. З ростам і паглыбленнем капіталістычнага крызіса, па Баўэру, сілы пролетарыята, яго супраціўляемасць, яго рэвалюцыйная воля не растуць, а падаюць. Адсюль ясна, што няма чаго і думаць аб рэвалюцыйным выхадзе з крызіса. Адсюль ясна, што аўстрыйскі пролетарыят у лютаўскія дні нават «строга-тэарэтычна» не мог перамагчы, бо ён не быў «боездольны».

Гэты мерзкі паклёп на геройскіх байцоў лютаўскіх барыкад з'яўляецца адзіным урокам, які соцыял-прадажнікі тыпу Баўэраў прабуюць прэпадаць рабочаму класу на аснове леташніх баёў.

**

Аўстрыйскія пролетары зрабілі з лютаўскіх баёў іншыя вывады. Аўстрыйская компартыя ў суровых умовах падполля, у абстаноўцы страшэннага фашысцкага тэрору за гэтыя 12 месяцаў расла і працягвае расці з небывалай хуткасцю. Яна ператварылася ў сапраўды масавую партыю аўстрыйскага пролетарыята, заваяваўшы на сваю старану тысячы і тысячы соцыял-дэмакратычных рабочых, якім лютаўскія падзеі адкрылі вочы на сапраўдны твар соцыял-дэмакратычнага кіраўніцтва. Рашуча праводзячы тактыку **адзінага фронту**, аўстрыйская компартыя вядзе за сабой і тых, хто яшчэ арганізацыйна не парваў з соцыял-дэмакратыяй.

Часовае паражэнне аўстрыйскіх рабочых, выклікавае, у першую

Італа-абісінскі канфлікт

ЗАЯВА АБІСІНСКАГА ПАВЕРАНАГА У СПРАВАХ У РЫМЕ

ЛОНДАН, 12 лютага. (БЕЛТА). Абісінскі паверапы ў справах у Рыме зрабіў наступную заяву прадстаўніку Рэйтэр: «Калі Італія сапраўды намерана ваяваць з Абісініяй, то абісінцы, я магу сцвярджаць, будуць абараняць сваю краіну да апошняй магчымасці і прымусяць Італію паважаць яе граніцы». Абісінскі паверапы ў справах заявіў, што Абісінія можа выставіць мільённую армію. Паводле яго слоў, Абісінія закупіла зброю сучаснага тыпу ва Францыі, Германіі і Швейцарыі, аднак у яе няма танкаў і самалётаў.

АБ ЧЫМ ГЕРЫНГ ГУТАРЫЎ З ПІЛСУДСКІМ

ПАРЫЖ, 13 лютага. (БЕЛТА). Згодна вестак «Эвр», у часе паездкі Герынга ў Варшаву ён абмеркаваў з Пілсудскім тры магчымыя варыянты вайны, і па ўсіх пунктах паміж імі адбылося пагадненне:

Першы варыянт: у выпадку нападу Германіі на Францыю Польшча не ўмешваецца, але снабжае Германію харчовымі рэсурсамі.

Другі варыянт: у выпадку сутычкі Савецкага Саюза з Польшчай Германія пасылае на дапамогу Польшчы свае матарызаваныя войскі. Газета лічыць абодва гэтыя варыянты мала праўдападобнымі.

Асноўную цікавасць для яе прадстаўляе трэці варыянт, па поваду якога паміж Герынгам і Пілсудскім ёсць поўная дагаворанасць. Гэты варыянт заключаецца, паводле слоў «Эвр», у наступным: «І Пілсудскі і Герынг прызналі неабходнасць адарваць Украіну ад Савецкага Саюза ў самым пачатку любога канфлікта».

«Эвр» піша, што ўсё гэта не здзіўляе французскую грамадскую думку, бо яна ведае аб агрэсіўных планах Гітлера і захватніцкіх марах Польшчы. Новым фактарам з'яўляецца «зніўленне Япо-

Я. КОЛАС

НА ШЛЮБ ПАНА СТУДНІЦКАГА

Пан Студніцкі кроіць мапу,
Крэмзае задачы,
На Советы вострыць лапу,
Як на блін гарачы.
Беларусь-жа, Украіна
І ў сне пану сніцца
І з японцам у хвіліну
Ён гатоў жаніцца.
Сват-жа Гітлер дапаможа,
Каб прыдбаць пасагу
І „Od morza i do morza“
Прыме пад увагу.
Пан Студніцкі ў «свентым» блудзе
Вырашае справы.
Вось прастор, раскоша будзе,
«Антэку» з Варшавы!

«Беларуская крыніца»
Згорбленна, без шапкі
Перад панам пала ніцма
На чатыры лапкі.
Падвывае, хоць няўдала,
Тонам недаростка,
Абы толькі перапала
Ёй ад пана костка...
Трызні, пан, пішы пра шлюбы
Тоўстыя трактаты.
Ды глядзі, жаніх бяззубы,
Каб не страціў хаты!

11-II 1935 г.

УШАНАВАННЕ ПАМЯЦІ ЗАГІНУЎШЫХ БАРАЦЬБІТОЎ

ПАРЫЖ, 12 лютага. (БЕЛТА). Пасля дэманстрацыі 100 тысяч працоўных, ушанаваўшых памяць ахвяр антыфашысцкай барацьбы, сотні вянкоў і букетаў, паложаных на падножжа статуі Рэспублікі, былі адвезены на магілы загінуўшых (на могілкі Пер-Ляшэз у Парыжы), а таксама на могілкі ў 4-х другіх гарадах. На могілках Пер-Ляшэз кветкі былі паложаны таксама на сцяну

Коньнабежныя спаборніцтвы у Нарвегіі

МЕЛЬНІКАЎ ЗАНЯЎ ДРУГОЕ МЕСЦА

ОСЛО, 12 лютага. (БЕЛТА). Коньнабежныя спаборніцтвы на 1.500 метраў закончыліся наступнымі рэзультатамі: першым — **Эвенсен**, прайшоўшы гэту дыстанцыю ў 2 мін. 23,3 сек., другім — **Мельнікаў** — 2 м. 26,4 сек., затым **Петэрсен** — 2 м 27,1 сек., **Мурашоў** — 2 м. 27,2 сек. **Белакапытаў** — 2 м. 28,9 сек., **Гусеў**—2 м 29,6 сек., **Калінін** — 2 м. 30,1 сек. У бегу на 10 тысяч метраў першым прыйшоў **Эвенсен** — 17 мін. 50,2 сек., другім **Мельнікаў** — 17 м. 50,9 сек., трэцім **Мурашоў** — 18 м. 09,8 сек., чацвертым **Петэрсен** — 18 м. 39,4 сек., пятым **Белакапытаў** — 18 м. 43,6 сек. і шостым **Гусеў** — 18 м. 47,8 сек. У агульным выніку коньнабежных спаборніцтваў на першым месцы **Эвенсен**, на другім — **Мельнікаў**, на трэцім **Петэрсен**.

МІЖНАРОДНАЯ ХРОНІКА

◆ Германскі ўрад звярнуўся да Швейцарыі з новым патрабаваннем выдаць германскага комуніста Гейнца **Неймана**, які знаходзіцца ў швейцарскай турме.

◆ У радзе пунктаў Парыжа ўзброеныя групы фашыстаў **напалі на прадаўцоў «Юманітэ»**. Некаторыя з іх ранены.

◆ «Юманітэ» паведамляе, што нелегальны орган іспанскай компартыі **«Бандэра роха»** («Чырвоны сцяг») **распаўсюджваецца ў Іспаніі ў вялікай колькасці** і пранікае ў казармы. У Аранас дэ Сан - Педро арыштован салдат, падазраваемы ў распаўсюджванні рэвалюцыйнай літаратуры.

◆ Першы Парыжскі абласны з'езд адзінай спартыўнай федэрацыі працы прыняў рэзалюцыю, у якой падкрэсліваецца **актыўная роля Чырвонага Спортінтэрна** ў справе аб'яднання рабочага спартыўнага руху ва Францыі.

◆ Учора ў Амстэрдаме група рабочых з кветкамі сабралася каля вакзала для сустрэчы першых вызваленых з турмы ўдзельнікаў паўстання на браняносцы **«Севен правінцыён»** у 1933 годзе. У сутычках з паліцыяй **многа рабочых ранена.**

◆ **Англійская газета «Ньюс кронікл» з захапленнем адзываецца аб савецкім фільме «Чапаеў»** і выказвае надзею, што гэты фільм будзе агучан і на англійскай мове.

◆ На самалётабудаўнічым заводзе «Ватанабэ» **у акаліцах горада Фукуока на востраве Кюсю (Японія) пажарам знішчана 13 з 17 заводскіх будынкаў.** Загінула 800 аэйэмата-

„ЮНАСЦЬ МАКСІМА“

З экрана перад вамі паўстаюць 1908-11 гады, гады разгулу рэакцыі і раз'юшанага тэрору, гады шматлікіх арыштаў, ганенняў, шыбеніц. Вы бачыце люты тэрор, якім акружан быў пролетарыят, крывавыя расправы, якія няўмольна чакалі кожнага большэвіка-падпольшчыка. І ўсё-ж гэта карціна выклікае прылів бадзёрасці, энергіі, энтузіязма.

Сапраўдная тэма фільма «Юнасць Максіма»—нараджэнне большэвіка. Уся карціна насычана ідэяй непераможнасці пролетарскай рэвалюцыі, нелахіснасці жалезных кадраў большэвіцкай партыі.

«Юнасць Максіма», гэта той самы Максім са славутага рамана М. Горкага—«Мацi», перанесенага ў пецярбургскую абстаноўку тых год. Вы бачыце рабочую ваколіцу. Ідзе Максім са сваімі таварышамі. Гучным голасам нясецца па ваколіцы, па дарозе к заводу іх бясхітрасная, але і бязрадасная песня.

Крутится-вертится шар голубой,
Крутится-вертится над головой,
Крутится-вертится, хочет упасть.
Кавалер барышню хочет украсть.

Максім са сваімі таварышамі не чытаў яшчэ рэвалюцыйнай літаратуры. Ён яшчэ захапляецца славутым разбойнікам Антонам Крэчэтам. Але класавым чуццём сваім ён разумее, што яму трэба ратаваць распаўсюджваючую рэвалюцыйныя лістоўкі Наташу, калі за ёю гоніцца майстар. Тое-ж самае ён робіць і тады, калі паліцэйскія хочуць арыштаваць Наташу—выкладчыцу «васкрэснай школы». Класавае чуццё падказвае Максіму, дзе павінна быць яго месца, і праз кароткі час мы ўжо бачым Максіма актыўным удзельнікам рабочай дэманстрацыі.

Рэжысёры фільма **Г. Козінцаў** і **Л. Трауберг** сумелі з надзвычайнай перакананаўчасцю і паслядоўнасцю паказаць рост класавай самасвядомасці маладога пролетарыя, яны здолелі паказаць моладасць большэвіка, моладасць тых людзей, якія сёння складаюць асноўны касцяк нашай партыі. Глыбока праўдзівай і захапляючай ігрой заслужаны артыст **Б. Чыркоў** у ролі Максіма сумеў паказаць, як гэты просты і вясёлы рабочы хлапчук вырастае ў свядомага рэвалюцыянера, як з гэтай сыравіны выкоўваецца непахісны стальны, нержавеючы большэвіцкі матэрыял, як партыя выхоўвала і загартоўвала яго ў барацьбе.

І фільм бязумоўна выйгрывае ў тым, што ўвесь гэты працэс паказваецца на звычайных, але характэрных фактах, якія сваёй натуральнасцю і праўдзівасцю літаральна электрызуюць гледача.

Вось урок палітычнай арыфметыкі ў рабочай «васкрэснай школе».

Адзін падрадчык наняў 56 чалавек на 12 дзён. Яны працавалі 11 гадзін у суткі, атрымліваючы за гэта 0,7 рубля ў суткі. Штрафаў з іх падрадчык узяў 113 руб., на царкву ён ахвяраваў з іх грошай 50 руб., пры выдачы аблічыў іх на 0,2 рубля. Усяго рабочыя атрымалі X рублёў, а падрадчык 550 проц. прыбытку. Што з гэтага атрымаецца?

Хіба не ясна, што рабочых тут зверскі эксплаатуюць? Тады вывад

бочы. Рабочыя наладжваюць стыхійную дэманстрацыю. Выходзяць на вуліцу. Дэманстрацыя спявае рэвалюцыйныя песні. Лютая расправа паліцэйскіх з дэманстрантамі. Дзёма разбівае каменем галаву паліцэйскаму. Масавыя арышты. Максім у адзіночнай камеры. У другой камеры ў ланцугах—Дзёма. Да Максіма ў камеру прыходзіць большэвік Палівانаў. Раптам у сцяне чуцен стук. Перадаюць, што сёння ўначы пакараюць смерцю пяць арыштаваных, у тым ліку і Дзёму.

У турме гнеўная дэманстрацыя пратэсту. З усіх камер раздаецца магутная рэвалюцыйная песня, заклікаючая да помсты, да барацьбы. Раз'юшаная паліцэйшчына ўрываецца ў камеры. Пачынаецца лютая экзекуцыя, збіенне арыштаваных. Акрываўленага Максіма разам з Паліванам кідаюць у карцар.

— Няхай шыбеніца, няхай прападзем, але толькі навучы зубамі глотку рваць усёй гэтай сволачы,— у роспачы гаворыць ён Паліванаву.

— Хто табе сказаў, што я прападаць хачу,—адказвае яму Паліванаў.—Я яшчэ жаніцца хачу. Унукаў у соцыялістычны універсітэт аддам. Прападаць усякі зможа. Ты трымайся. У пятлю сунуць, з пятлі лезь. На волі—справа. Нас чакаюць. Хочаш усур'ёз з намі, партыя возьме цябе. Не прападаць — перамагаць.

Так ператвараецца **турма для Максіма** ва ўніверсітэт.

І калі Максім выходзіць з турмы, ён ужо не той. Ад былога зялёнага юнака нічога не асталося. Максіму забаронена жыць у Пецярбургскай, Маскоўскай і 30-ці другіх губернях Расіі. Ён выбірае сабе месца жыхарства «паміж небам і зямлёй». Ён пераходзіць на нелегальнае становішча.

Вось Максім прыходзіць да Наташы, каб тэрмінова напісаць і выпусціць лістоўку аб арышце пецербургскага камітэта. Наташа больш паддаецца роспачы, чым ён. Наташа пачынае пісаць лістоўку—кінулі ў турму пецярбургскі камітэт, лепшых людзей рабочага класа. На дапамогу, таварышы!

Максім разумее, што сёння трэба пісаць не тое, што не так трэба пісаць для таго, каб рабочыя шчыльней згуртаваліся вакол партыі. Ён пачынае сам дыктаваць лістоўку.

— Ходзяць усякія чуткі, што камітэт партыі арыштаваны. Мана! Камітэт партыі на волі. Лепшы доказ гэтаму—вось гэта лістоўка. Няхай жыве забастоўка салідарнасці!

«Юнасць Максіма» — гэта такім чынам мінулае нашай большэвіцкай партыі, рост яе кадраў у самыя глухія часы. Але ўсё гэта падана ў надзвычай лірычнай форме. На запытанне, у чым удача і ў чым сакрэт удачы гэтага фільма, ЦО нашай партыі «Праўда» адказвае: «На экране гавораць і дзейнічаюць поўнакроўныя, жывыя людзі, а не бледныя цені людскія. Максім і сябры яго зроблены ў фільме не з жалезабетона, а з моцных чалавечых касцей і мяса; у іх не ўкрадзена рэжысёрамі гарачая кроў»

У гэтым сіла фільма. З экрана на вас выходзіць сама мужнасць і гато-

артылерыйскім агнём Штэйео і Лінц.—увесь шлях лідэраў аўстрыйскай соцыял-дэмакратыі быў шляхам нечуваных здрад і прадажніцтва справы рабочага класа.

Крок за крокам адступаючы, выконваючы самыя брудныя даручэнні буржуазіі, бачачы сваю «гістарычную місію» ў тым, каб не дапусціць перамогі пролетарыята і падрыхтаваць поўную рэстаўрацыю класавай буржуазнай дыктатуры, соцыял-дэмакратычная верхавінка адно за другім аддавала сацыяльныя і палітычныя заваяванні рэволюцыі 1918 года. Адначасова яна нахабна дурачыла рабочых, граючы ў «венскую комуну» і паказваючы некалькі дзесяткаў рабочых дамоў адбудаваных соцыял - дэмакратычным венскім муніцыпалітэтам, як «кавалак соцыялізма ў сэрцы соцыялістычнай Еўропы» А калі ў Лінцы ўжо загрукацелі гарматы, не высахла яшчэ друкарская фарба, якою быў аддрукован артыкул Отто Бауэра... кратычных лідэраў, паслужыла магутным штуршком для згуртавання рэволюцыйных сіл пролетарыята, таго згуртавання, якое з'яўляецца галоўнейшай прадпасылкай для яго рашучай перамогі над капіталізмам.

***

Але ўрокі лютаўскіх падзей у Аўстрыі гэтым не вычэрпваюцца. Гэтыя падзеі — адзін з буйнейшых авангардных баёў міжнароднага пролетарыята супроць найбольш аголенай формы дыктатуры капітала, супроць тэрарыстычнага фашызма. Гэтыя падзеі, як і неўзабаве паследаваўшыя за імі кастрычніцкія баі ў Іспаніі, паказалі, якія магутныя сілы выспяваюць у рабочым класе, як быстра «ідэя штурму спее ў свядомасці мас». Гэтыя падзеі паказалі, як глыбока расхістаны ўстоі капіталізма і як быстра ён набліжаецца да сваёй гістарычнай немінучай гібелі.

(«Р. М.»).

Ф. ШПІГЕЛЬ.

шчай».

...комунараў і на магілы ўсіх рэволюцыянераў.

...раў розных памераў. Завод абслугоўваў японскі ваенны флот.

Галоўнае кіраўніцтва паўночнага морскага шляху арганізавала ў бягучым годзе рад вялікіх палярных пералётаў з мэтай асваення паветраных шляхоў Поўначы. Герой Совецкага Саюза тав. ВАДАП'ЯНАЎ са сваім звяном з двух самалётаў ляціць з Масквы праз Хабараўск, Нікалаеўск-на-Амуры, Охоцк, Гіжыгу, Анадыр. Уэлен на мыс Шмідта. Герой Совецкага Саюза, вопытнейшы палярны лётчык тав. МОЛАКАЎ ляціць з Масквы праз Краснаярск, Ігарку, Дудзінку на востраў Дыксон. Лётчык тав. ГАЛЫШЭЎ вылецеў з Масквы па маршруту: Іркуцк — Якуцк—бухта Тіксі ў вусце Лены. Звяно лётчыка АЛЕКСЕЕВА ляціць з Краснаярска праз Дудзінку ў бухту Нордвік. Лётчык ЧЭРЭВІЧНЫ вылецеў з Масквы ў Краснаярск, ён будзе працаваць на паветранай лініі Краснаярск — Дудзінка. Лётчык тав. АНЦЮШЭЎ ляціць з Масквы праз Тюмень. Табольск, Сале-Гард (б. Обдорск) у Новы порт. Лётчык тав. ФАРЫХ вылецеў з Масквы праз Архангельск, Усць-Цыльму на востраў Вайгач і лётчык КАЗЛОЎ — праз Архангельск на востраў Моржовец. Зімуючы ў Чукотцы атрад лётчыка ПАЎЛЕНКА зробіць палёт на востраў Врангеля. Усе гэтыя пералёты, у якіх прымаюць удзел вопытныя палярныя лётчыкі, маюць мэтай далейшае вывучэнне ўмоў зімовых палётаў у Арктыцы, асваенне новых паветраных трас і выпрабаванне новых элементаў у абсталяванні самалётаў і новых авіяцыйных прыбораў, якія асвоіла совецкая прамысловасць.

НА ЗДЫМКУ: карта палярных пералётаў 1935 года.

Вось другі момант. Рабочыя пераконваюць дырэкцыю, што машына патрабуе рамонту. Дырэкцыя не звяртае ўвагі. У машыну трапіў і памірае Максімаў таварыш—Андрэй. Трапляе ў машыну і гіне другі ра... галіся большэвікі, вось такім павінен быць кожны, хто хоча прыняць удзел у будаўніцтве новага соцыялістычнага свету, хто хоча змагацца пад сцягам большэвізма.

Л. КАПЛАН.

ПРАЕЗД ПРАЗ МЕНСК ГРОСМАЙСТРА ШПІЛЬМАНА І ВЕРЫ МЕНЧЫК

12 лютага праехалі праз Менск шахматны чэмпіён Аўстрыі гросмайстар Шпільман і чэмпіён свету па шахматах сярод жанчын **Вера Менчык.**

У гутарцы з карэспандэнтам «Звязды» В. Менчык заявіла, што яна з вялікай ахвотай едзе на турнір у Маскву, бо ў Маскве яна вучылася і скончыла пачатковую школу. Яна лічыць, што маскоўскі міжнародны турнір з'яўляецца выключным па колькасці моцных ігракоў. Найлепшыя шансы на перамогу маюць Капабланка, Флор, Ботвінік і Ласкер.

Гросмайстар Шпільман быў вельмі здзіўлены, калі даведаўся аб выніках ігры гросмайстра Флора ў сеансе ў Менску, асабліва тым, што сеанс прадаўжаўся 12 гадзін.

Адначасова ў Маскву праехалі карэспандэнт чэха-славацкіх газет шахматны майстар Апачэнскі і карэспандэнт амерыканскага друку майстар Зейц.

ПАВЕДАМЛЕННІ

14 лютага ў 6 гадзін вечара ў памяшканні ЦК КП(б)Б (промаддзел) склікаецца **НАРАДА НАЧАЛЬНІКАЎ КАДРАЎ** наступных трэстаў і наркаматаў: Белшвейтрэста, Белскуртрэста, Белметалатрэста, Белпапертрэста, Белдрэва, Лесбела, Упаўнаркомлеса, Упаўнаркомсувязі, Белдзяржспірта, Белкмо, Шклотрэста, Белгалоўспірта, Белкалеса, Упаўхарчпрома, Ільнотрэста, Белторфа, Белкомбуда, Белбуда, Белбродтрэста, Белмяса, Белсадвінтрэста, Белбудматэрыял, Саюззаготскур, Белпушніна, Паліграфтрэста, Промбанка, Белпромхлеба, Белрыбтрэста, Белжылсаюза, Галоўдартранса, Белкаапінсаюза, Аўтарэмтрэста, Упр. Белтрамтрэста, Белэнергатрэста, Культпромтрэста, Белхімлеса, Белкаапромсовета.

Парадак дня:

Паведамленне т. **Гершона** аб задачах нач. кадраў.

ЗАГ. ПРАМЫСЛОВА-ТРАНСПАРТНАГА АДДЗЕЛА ЦК КП(б)Б **ГОТФРЫД.**

Гарком КП(б)Б склікае 14 лютага ў 7 г. вечара ў Доме партактыва 3-ю вайскова-шэфскую канферэнцыю г. Менска.

Яўка сакратароў парткомаў, парторгаў і старшынь ФЗМК абавязкова.

НАМ. САКРАТАРА ГК КП(б)Б **ХАДАСЕВІЧ.**

ГАЛАВІНА ЛЮТАЎСКІХ БАЁЎ У АЎСТРЫІ

МАСАВЫЯ СХОДЫ І ДЭМАНСТРАЦЫІ У ВЕНЕ

ПРАГА, 12 лютага. (БЕЛТА). Згодна паведамлення венскіх карэспандэнтаў, 10 лютага па ўсёй Аўстрыі, у сувязі з набліжаючайся гадавінай лютаўскіх баёў праходзілі рабочыя сходы і дэманстрацыі. Улады, арыштаваўшыя «ў папераджальных мэтах» у апошнія дні 5 тысяч рэволюцыйных рабочых, аказаліся няздольнымі дэзарганізаваць падрыхтоўку да гэтай гадавіны. 10 і 11 лютага зноў было арыштавана 1200 чалавек. Лік жандараў у адной Вене давеДзен да 5 тысяч чалавек. Да жандарскіх часцей прыданы бронеаўтамабілі. Аднак, у рабочых раёнах Вены адбыліся масавыя дэманстрацыі, у якіх удзельнічала 8-10 тысяч чалавек.

Дэманстрацыі пачаліся ў ноч па 10 лютага ў найбольш ахоўваемым паліцыяй рабочым раёне Мейдэлінгу. Каб ашукаць пільнасць паліцыі, рабочыя ў 1 гадзіну ночы выключылі ва ўсім раёне электрычнасць. Вуліцы напоўніліся дэманстрантамі і агласіліся крыкамі: «Чырвоныя зноў прыйшлі, далоў Шушніга і Фея», «Вена зноў свабодна» і т. п. Дэманстрацыі прадоўжыліся 40 мін. Паліцыя аказалася зусім безпаможнай.

Калі вуліцы былі зноў асветлены, маставыя і тратуары аказаліся зусім усеянымі тысячамі комуністычных лістовак. У раёне Брыгітэнаў рабочыя на вачах у паліцыі дэманстравалі групамі ў 40-50 чалавек. Паліцыя кідалася з боку ў бок, не будучы ў сілах рассеяць групы дэманстрантаў.

ПЕРАД ГЕРМАНСКІМ АДКАЗАМ НА ЛОНДАНСКІЯ ПРАПАНОВЫ

ПАРЫЖ, 12 лютага. (БЕЛТА). Друк паведамляе, што германскі адказ на лонданскія прапановы ў асноўным гатоў і што ён будзе перадан Англіі і Францыі 14 лютага. Думаюць, што Германія далучыцца да паветранай канвенцыі, запросіць новых удакладненняў і тлумачэнняў па паводу дунайскага пакта і адмовіцца ад далучэння да ўсходняга пакта.

Берлінскі карэспандэнт **«Пці парызьен»** гаворачы аб агрэсіўных планах Германіі, адзначае ўсхваленне японскай ваеннай магутнасці ў германскіх газетах і ставіць гэта ў сувязь з сардэчным прыёмам, які быў наладжан Гітлерам японскаму паслу. Карэспандэнт перадае таксама чутку, што Германія ў сваім адказе патрабуе абсалютнай роўнасці ва ўзбраеннях.

«Эр нувель» піша, што Германія хоча абезапасіць сябе спачатку ад заходніх суседзей шляхам падпісання паветранай канвенцыі, каб кінуць усе свае сілы супроць Совецкага Саюза, а затым звесці свае старыя рахункі з Францыяй.

Нерчынск—Масква. Хабараўск—Масква

СВЯТА Ў ГОНАР ГЕРАІЧНЫХ ПЕРАХОДАЎ

МАСКВА, 12 лютага. (БЕЛТА). 12-га лютага адбылася ўрачыстая сустрэча ўдзельнікаў лыжных пераходаў у Нерчынск—Масква і Хабараўск — Масква. На Масквераццэ сабраліся тысячы маскоўскіх фізкультурнікаў, рабочыя фабрык і заводаў, камандзіры і байцы маскоўскага гарнізона. Уздоўж гранітных трыбун на лёдзе выстраіўся ганаровы караул.

Ад імя народнага камісара абароны лыжнікаў вітае тав. **Седзякін.** Ён гаворыць аб той выключнай увазе, якую аддае тав. Варашылаў фізічнай падрыхтоўцы чырвонаармейцаў і ўсяго начальніцкага складу РСЧА. Камандуючы войскамі МВА тав. **Корк** перадае ўдзельнікам пераходаў чырвонаармейскае прывітанне ад усіх байцоў і камандзіраў маскоўскага гарнізона.

Пасля выступлення старшыні ВСФК тав. **Манцэра** слова атрымлівае сустрэнуты апладысментамі камандуючы ОКДВА тав. **Блюхер:**

— Байцы ОКДВА, зрабіўшыя гэтыя два выдатныя пераходы, — гаворыць тав. Блюхер, — разам з усёй Чырвонай арміяй гатовы аддаць усе свае сілы на абарону граніц краіны пабеданоснага соцыялізма. Мы можам сказаць правадыру партыі і ўсіх працоўных тав. **Сталіну** і нашаму наркому тав. Варашылаву, што справа абароны СССР у надзейных, моцных руках.

У заключэнне тав. Блюхер агалашае «ура» ў гонар тав. Сталіна, у гонар тав. Варашылава, у гонар усіх пролетарыяў і калгаснікаў краіны Советаў.

Словы камандарма сустракаюцца доўгай, поўнай захаплення, авацыяй. Доўга не змаўкае магутнае «ура» ў гонар любімага друга, настаўніка і правадыра тав. Сталіна.

Затым тав. **Эйдэман** паведамляе, што Асоавіяхім узнагародзіў удзельнікаў гераічных пераходаў ганаровымі граматамі і асоавіяхімаўскай зброяй. Пасля выступлення тав. **Алксніса** тав. Блюхер і інш. моцна ціснуць рукі ўдзельнікам пераходаў. Камандарм ОКДВА абнімаецца з начальнікам пераходу Хабараўск—Масква маладым камандзірам тав. **Мартынавым**. Бацька начальніка каманды стары Мартынаў моцна абнімае і цалуе тав. Блюхера і дзякуе камандарма за тое, што той выхаваў яму такога сына.

***

Калі сцямнела, у Парку культуры і адпачынку пачалося вялікае свята ў гонар гістарычных пераходаў.

(БЕЛТА).

Гукавы кіно-тэатр
„ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА"
Ад 13 лютага
новы гукавы мастацкі фільм
с прологам
ЮНАСЦЬ
МАКСІМА
Сцэнарый і пастаноўка
Г. Козінцава
і Л. Траўберга.
У ГАЛ РОЛЯХ:
МАКСІМ—засл. арт.
Б. Чыркоў.
Дзёма—КАЮКОЎ С. Я.
Андрэй—КУЛАКОЎ А. Г.
Наташа—КІБАРДЗІНА В. Т.
ПАЛІВАНАЎ—нар. арт. рэсп.
ТАРХАНАЎ М. М.
ВЫТВОРЧАСЦЬ КІНО-КАМБІНАТА
Ленфільм.
ШТОДЗЕНЬ НА 4 СЕАНСЫ
ПАЧАТАК у 5,45, 7,30, 9,15
і 11 гадзін.
Каса ад 1 гадзіны.

Арт. В. КІБАРДЗІНА
ў ролі НАТАШЫ.

Адказны рэдактар Н. СТЭРНІН.

Ул. Галоўлітбела № К—1037. Тыраж 90.000 экз. Менск, друкарня «Звязды».